

ekmek ve gül

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@ekmekvegul

/ekmekvegul

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

📷

🎵

@

▶

📺

f

🐦

İÇİNDEKİLER

Bu gidişatı değiştirmeliyiz!.....3	Nuray Öztürk
Helikopterden bakınca göremiyorsunuz, bu mahallede çocuklar aç!.....5	Adile Doğan
Ekmek kırıntıları ile doymak mı? Birlikte ekmek ve gül istemek mi?6	Mine Çelik
Eğitimin dertleri katlandı.....6	
İşçi çocukları işverenin çocukları kadar tok yatsın diye.....6	
Halka yok kendilerine var!.....7	Nuray Öztürk-Güldal Aktaş
Çocukların geleceğinden endişeliyiz.....8	Zeynep Tağtekin
Yönetenlere ballı börek, çocuklara kuru ekmek olmaz!.....9	Ayşe Yüce
Liseliler bir bisküvi bir su ile 11 saat geçiriyor...9	Helin Turgut
Technomix direniş çadırına gelirken akıldan geçenler.....10	Sennur Unay
ETF işçileri iki aydır direniyor, direniş nasıl değiştiriyor?.....11	Sırma Dolar
Sendikacı olmakla iş bitmiyor ki.....12	Adile Doğan
Mahsa'nın saç telleri İran halkının mücadelesi..14	E.Ava
Evdeki hesap çarşıya uymadı.....16	
Bu okul hangi parayla bitecek?.....16	
Çantamız taş dolu, ancak birlikte hafifletebiliriz!..17	Funda Sancarbarlaz
'Hastane kapandığında biz kapıda kalacağız'.....18	
90 metre kare ev bize saray gibi geldi19	Fulya Can
8 Mart için şimdiden.....20	Çiğdem Özbilgili-Özlem Özçelik
FİLM.....20	Bahar Yalçın
Dilan'a mektup.....21	Neslihan Sarıkaya
'Gülsüm geri gelmeyecek, devlet bunu nasıl telafi edecek?.....22	Burcu Yılmaz
Yerel yönetimler engellilerin hayatının neresinde?.....22	Zekine Dündar
MEKTUBUMUZ VAR23	
KİTAP24	Sevil Aracı

Mahsa ile ördüğümüz özgürlük mücadelemiz

“Diktatöre ölüm”, “Kadın, yaşam, özgürlük” sloganları İran sokaklarında yankılanıyor. Zorunlu başörtüsü dayatmasına uymadığı için Mahsa Amini, İran'da ahlak polisi tarafından öldürülmesi darbedildikten sonra hayatını kaybetmişti. Zorunlu örtünmenin İran rejimi tarafından kendini var etme kalemi ve kadınları baskılamının aracı olarak kullanılmasına, ahlak polisi şiddetine karşı İran'da protestolar başladı ve hızla büyüdü. İran açısından kritik öneme sahip petrol fabrikaları, şeker fabrikalarında çalışan işçiler işe “Kadın, yaşam, özgürlük” yazılı kıyafetlerle çıktılar... İran'ın farklı şehirlerinde üniversiteler polis müdahalelerine rağmen aynı anda kampüs içerisinde yürüyüşler düzenlediler, boykot örgütlediler. Öğretmenler ülke çapında ortak bir grev için tartışmalarını sürdürüyor.

Kadınların özgürlük talebi bir halkın diktatörlüğe karşı özgürlük talebi haline geliyor. Diktatörlüğe, molla rejimine, gericiliğe karşı kadın-erkek, öğrenci-işçi sokağa çıkıyor. İranlı kadınların öncülük ettiği mücadele dünya genelindeki kadınlara da ışık oluyor. Kapağımıza İranlı kadınların cesaretini, dayanışmadan aldıkları ve bize verdikleri gücü yansıtmak istedik. Hadis Najafi'nin başörtüsü olmadan sarı saçlarını toplayıp direniş koşuşundaki cesaretin Türkiye'deki kadınlara cesaret vermesini istedik. Çünkü bizim de nefese ihtiyacımız var. Özgürce, ferahça alınmış nefeslere... Geçim sıkıntısı, şiddet, mobbing, işsizlik, açlık içinde boğulmamak için birlikte mücadele...

Nedir nefesimizi daraltan, boğazımızı sıkın şeyler?

İşyerinde taciz, mobbing, ciğerlerimizi dahi söndüren bir çalışma temposu, akıllarda çocuğun karnı doyuyor mu, tuvalete gidersem tutanak tutulur mu soruları... Evde yemek, temizlik, çocukların ödevleri, kocanın babanın yargılamaları, vücuttaki her bir eklem ağrısı, ne zaman yatıp iyi bir uyku çekebileceği, yemeği nasıl yattirebileceği... Okulda ders, akademisyenlerin cinsiyetçi sözleri, akılda bir çay daha içsem cebimdeki para yeter mi, hava karardıktan sonra yurda tek yürümesem mi soruları... Fes-

Fotoğraf: Kazım Kızıl

tival bileti sırasında ise herkeste tek soru: Acaba yasaklanır mı? Hep bir yerdeyiz ama kafamız hep sorularla dolu. “Anı yaşa” diyenlere sormalı: Mümkün mü?..

Bizi kendi kafamızın içindeki sorularla baş başa bırakan, yalnız hale getirmeye çalışanlara karşı yalnız olmadığımızı tekrar tekrar hatırlamalıyız. Komşumuzla, işyerindeki arkadaşımızla, sıra arkadaşımızla, velisi olduğumuz okulun öğretmenleriyle, hastası olduğumuz hastanenin işçisiyle, doktoruyla...

Bu ay anayazımızla kafamızın içinde dönüp duran bu soruları yaratanlara hesap soruyor, düğümün nerede olduğuna işaret ediyor, “Biz o düğümün ve çözümün neresindeyiz?” diye soruyoruz. Çocuğunun beslenme çantasını dolduramayan velilerden, öğrencilerinin beslenme çantaları boş gelmesin diye ücretsiz bir öğün sağlıklı yemek talep eden öğretmenlere kampanyamızın nasıl sahiplendiğini sayfalarımıza taşıyoruz. Technomix ve ETF işçileriyle her türlü yıldırmaya, zora karşı vazgeçemedikleri direnişlerini konuşuyor, kapatılıp kapatılmayacağına dair spekülasyonlar olan Onkoloji Hastanesinde çalışan işçilerin “Peki biz şimdi ne yapacağız?” sorusuna cevap arayışlarına ortak oluyoruz. Bir-

likte sorular soruyor, öğreniyor, öğretiyor ve özgürlük mücadelemizin taşlarını o zorlu yollara birlikte örmenin heyecanını taşıyoruz.

Geçen ay çağrısını yaptığımız “Okullarda bir öğün sağlıklı ücretsiz yemek her çocuğun hakkı, bu hakkın gereğini yerine getirin” çağrımız büyük bir karşılık buldu. Bugün onlarca ilde bu talep sahipleniliyor ve harıl harıl çalışıyor kadınlar. Talebimiz medyada, sokakta, işyerlerinde, okullarda karşılık buldu. Talebimiz mecliste kanun tekliflerine dönüştü. Kimi yerel yönetimler bu talebin gereğini yerine getirmek üzere harekete geçti. Bazı sendikalar bu taleple çalışmalara başladı. Bu talebin bu kadar hızlı ve geniş bir biçimde karşılık bulacağını biliyorduk, çünkü gerçekler gün gibi ortada! Çocuklar aç... Bundan daha büyük bir mesele mi var? Bu talebin gereği yerine getirilene kadar çağrı yapmaktan, sokak sokak, okul okul, işyeri işyeri tartışmaktan, konuşmaktan, birlikte mücadele etmenize ve kazanmanın yollarını aramaktan vazgeçmeyeceğiz. Herkesi de bu haklı talebi yükseltmek ve bu hakkın gereğinin yerine getirilmesi için bizimle birlikte mücadele etmeye çağırıyoruz.

Birlikte kazanacağız!

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Uğurlu/Ekmek ve Gül

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat

Sorumlu Yazışları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaaz Dağıtım AŞ İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA Ankara Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA İzmir Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sıt. 2. Caddesi No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

BARINMA, BESLENME, EĞİTİM HAKLARIMIZIN TALAN EDİLMESİNİN KISA TARİHİ:

Bu gidişatı değiştirmeliyiz!

Nuray ÖZTÜRK

“ Vatandaşımız biraz dişini sıkarak, biraz eşinden, dostundan borç alarak, biraz belki ek mesai yaparak bu bedeli karşılayabilir.”

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum’un ‘aşgari ücretliler hem kira hem konut kredisini nasıl ödeyecek’ sorusuna verdiği yanıt bu!

Bakan Kurum’un çocuğunun beslenme çantasına fırından aldığı bayat simidi islatıp koyan, bırakın kirasını ödemeyi elektrik, su, doğal gaz faturalarına yetişmeyen 10 milyon aşgari ücretli işçi ve biraz üzerinde ücretler alan yoksul emekçilere ‘müjde’ diye sunulan sosyal konut projesi ve bu projeden yararlanmak için ne yapılmasını beklediklerini tariflediği sözleri.

Bakan Kurum’un yukarıda verdiğim sözlerine gelmeden önce birkaç veriden bahsedeyim.

Türkiye’de iki yılı aşkın bir süredir kira artışlarının yüksekliği sermaye çevreleri tarafından konut kıtlığı üzerinden tarif ediliyor. Oysa 2021 yılı TÜİK verilerine göre 1 milyon 629 bin boş konut var. Bir İzmir sığar içine... Türkiye’de Konut Balonu kitabının yazarı Dr. Sinan Araman 2014 yılından beri inşaat şirketlerinin elinde 1 milyon konut arz fazlası olduğunu söylüyor. Peki neden bu kadar boş konut varken, hükümete yakınlığıyla bilinen patron örgütü MÜSİAD yılda 830 bin konut üretilmesi lazım açıklamaları yapıyor? Ya da iktidar en büyük müteahhit TOKİ aracılığıyla 500 bin sosyal konut üretileceğini ve bunu da düşük gelirliyle yönelik kredili borçlanma yoluyla yapacağını ilan ediyor?

BARINMANIN PİYASALAŞTIRILMASININ AĞIR SONUÇLARI

Barınma, beslenme, eğitim ve sağlık gibi temel haklar, 1929 buhranı döneminde Sovyet Rusya ve işçi sınıfı mücadelelerinin de etkisiyle insan hakları çerçevesinde, devletlerin güvencesinde bir kamu hizmeti olarak ele alınmaya başlandı. Ancak soğuk savaş döneminin sona erdiği daha çok da neoliberal politikaların devreye girdiği 1970’li yıllardan bugüne özelleştirmeler yoluyla bu hizmetler kamu hizmeti olmaktan çıkarıldı. Ülkemizde ise AKP iktidarıyla birlikte özelleştirme politikaları hız kazandı. Barınma ihtiyacı da tıpkı diğer sorunlarda olduğu gibi piyasaya açılarak, daha çok ser-

Beslenme, barınma ve eğitim sorunu ne kadar ekonomik görünürse görünsün politik bir muhtevası var. Zira mesele iktidarın sınıfsal tercihleri, politik iktidarın hangi sınıfta olduğunda.

maye birikimi için kullanıldı. Örneğin 2002 yılında yapı kullanım izni alan 3 daireden birini kooperatifler yaparken, 2010’da yüzde 9’a 2021 yılında yüzde 1’e düştü bu oran.

Yani imar afları, doğa ve tarih alanlarının yok edilmesi pahasına kamu arazileri, ucuz krediler yoluyla kamusal kaynaklar inşaat şirketlerine peşkeş çekildi. Büyüyen kentlerin merkezinde yer alan işçi sınıfı ve yoksul kent emekçilerinin yaşadığı alanlar, ‘alt yapısız, sağlıksız konutlar, uyuşturucu ve terör yuvaları, deprem riski’ gibi argümanlara sarılarak kentsel dönüşüm adı altında mahalle sakinlerinin dışarı atılması şeklinde lüks konutların yapıldığı rant ve sermaye birikim alanlarına dönüştürüldü. İşçi sınıfı kent merkezlerinden çevresine itilirken, emekçiler bir yatırım aracına dönüşen konutları almak için bankalara borçlandırıldı. Bu alanlara yapılan konutlar, bugün orta sınıf diye tabir ettiğimiz, işçi sınıfından nispeten daha iyi ücretler alan emeğini satarak geçinen orta/ara sınıflar açısından da ulaşılamaz hale geldi.

AŞIRI ÜRETİM, KÂR HIRSI, BARINMA SORUNU

Sonuç olarak aşırı üretim ve daha çok kâr hırsı sonucu hem kiralar yükseldi hem de satış fiyatları. Enflasyon, ücretlerdeki erime, zamlar ve düşen alım gücü de eklenince işçi ve emekçiler sağlıklı konuta ulaşamaz hale geldi.

Şimdi biraz da zorunlu olarak ilan ettikleri sosyal konut projesi adı altında bedelinden çok daha yüksek faiz oranlarıyla enflasyona endekslenmiş şekilde emekçilerin bankalara borçlandırılmasıyla barınma krizi çözülebilir mi?

Bakan Kurum’un açık açık söylediği gibi bu sosyal konut projesi tam da işçi ve emekçileri daha fazla borçlandırıp, fazla mesailerle daha çok sömürülmeleri, Engels’in Konut Sorunu metninde dediği gibi, çalıştık-

ları fabrika ve işletmelere zincirlenmeleri, en ufak bir haksızlığa dahi ses çıkaramayacak hale gelmelerinden başka ne anlam taşıyabilir!

YA ÜNİVERSİTELİLERİN BARINMA SORUNU?

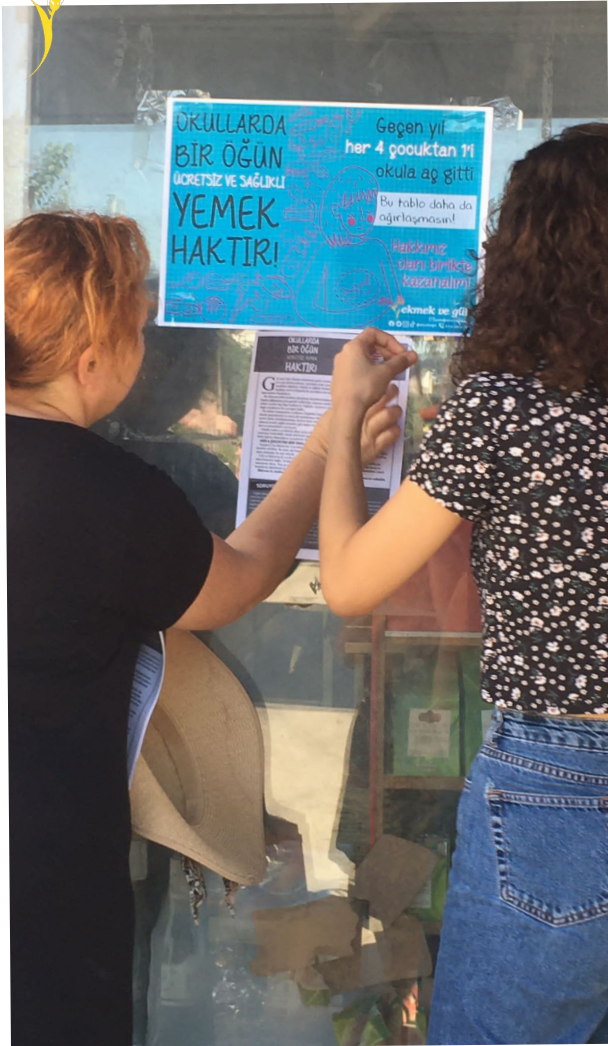
Keza üniversite öğrencilerinin barınma sorunu için buldukları çözüm de benzer özellikler taşıyor. Bu yıl Türkiye’deki örgün yükseköğretim programlarına 838 bin 892 aday yerleşti. Toplamda 4 milyon öğrenci var ama KYK yurtlarının kapasitesi 825 bin kişi. MEB’in verilerine göre 2021-22 döneminde yapılan yurt sayısı 3, yazıyla yazalım üç. 2022 Ocak-Haziran döneminde ise 1. toplam sayı ise 776. Öte yandan yine MEB’in 2021-2022 verilerine göre vakıf, dernek, şahıslara ait ‘özel’ yurtların sayısı bir yılda 286 adet artış göstererek 4 bin 692 olmuş. Yüksek öğrenimin zorunlu bir parçası olan barınma sorununa devletin yaklaşımı!

Sadece bu yıl yerleşen öğrenci sayısı bile KYK kapasitesinden fazla! Aileler ve öğrenciler büyük bir barınma krizi ile karşı karşıya. Oysa Bakan Kasapoğlu ‘Yurt talebini yüzde 80 oranında karşıladık’ diyor. Peki yapılmış yurt yokken ortada bu talep nasıl karşılandı? Koğuşa çevrilmiş odalara fazladan atılmış yataklarla! Cemaat ve vakıf yurtlarına yönlendirmekle... Şimdi yurtlara yerleşebilmiş az sayıda öğrencinin çalışma masasından tutun da yemekhane ve duşlarda yığılmaya kadar bir dizi sorunu daha oldu, daha doğrusu var olan sorunları ikiye katlandı. Hepimize hayırlı olsun.

Hal böyle olunca Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, öğrencilerin büyük bölümünün barınma sorunu yaşadığını göz önünde bulundurarak ilk iki hafta derslerde devam zorunluluğu aranmayacağını açıkladı. Her on öğrenciden biri devlet yurdunda yer bulamazsa kaydını dondurmaya düşünüyor. Üniversiteli kadınlar başka bir sürü sebebin yanı sıra özellikle barınma sorunu yüzünden ya okulunu bırakıyor ya donduruyor. Ev arayan binlercesi tacizle yüz yüze...

BESLENME SORUNUNUN ARDINDA YATANLAR

Bütün bunlar bir insan hakkı olan beslenme hakkı için de aynı şekilde cereyan etti. AKP’den çok daha önce başlayan örneğin Et Balık Kurumu (gıda sektörü krize girince kurtarma hamlesi olarak bir kısmı yeniden kamulaştırıldı), Süt Endüstrisi Kurumu (SEK) gibi kamu işletmeleri özelleştirilerek gıdaya ulaşamama ➡

anlamına gelen gıda güvenliği piyasanın insafına terk edildi. Tarımdaki dışa bağımlı politikalar, buğdayın dahi ithal edilmesine yol açtı. Mazot, gübre, yem ve elektrik gibi girdi fiyatlarındaki artış, çiftçi-yi ve tarım işçilerini kent merkezlerine göçe zorladı. 20 yılda Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısı 1 milyon azaldı. 23,9 milyon hektar işlenen tarım alanı 19,8 milyona düşerek 4 milyon hektar tarım alanı üretim dışı kaldı. Tarımsal desteğe milli gelirden ayrılan pay yüzde 1'in altına düştü ve kaynak teşviki adı altında şirketlere aktarıldı. AKP, 20 yıllık iktidarı boyunca tarım alanlarını imara açtı, defalarca zeytin yasası çıkararak zeytinlikleri talan etti. Şimdi çay kanunu çıkarmaya hazırlanıyor.

Tarım alanları köylülere büyük toprak ağalarının, büyük tarım işletmelerinin eline geçti. Yanı sıra madencilik, enerji, inşaat, sanayi gibi tarım dışı işletmeler tarafından talan edildi. Bu talan sürecinde havasına suyuna toprağına sahip çıkan başta köylü kadınlar olmak üzere üretici köylüler yerlerde sürüklendi. Yerlerde sürüklenen yalnızca yaşam hakkına sahip çıkan köylü kadınlar değildi; aynı zamanda gıda güvenliğimiz, sağlıklı yaşam hakkımız da...

Pazar filelerinin boş kalmasının, market alışverişi yapamaz hale gelmemizin, gıda fiyatlarındaki artışın temel sebebi, topraktan fabrikaya gıda üretimini çökerten sermaye yanlısı bu politikalar. Şimdi 6 milyon çocuk yetersiz besleniyor, 3 buçuk milyon çocuk ise açlıkla yüz yüze. Beslenme çantalarına bir kuru ekmeği koymakta bile zorlanıyor kadınlar, kız çocukları eğitimden uzaklaşıyor.

BİR NESİL HEBA OLUYOR!

Keza eğitimde de benzer süreç işledi, 4+4+4 ile eğitim ticarileştirilirken, özel okullar kamu kaynaklarıyla teşvik edildi. MEB bütçesinden öğrenci başına kaynak aktarıldı. Pıtrak gibi özel okul açılırken devlet okullarının sayısı azaltıldı. MEB istatistiklerine göre, ilkokul sayısı 10 yılda 5 bin 697 azalırken, 2012-2013'te yüzde 98,86 olan okullaşma oranı 2021-2022'de ise 93,1'e geriledi. Bu şu demek en alttakilerin çocukları her çocuğun temel bir hakkı olan eğitime ulaşamadı şimdi hepsi çocuk işçi, ya da bir boğaz eksilsin diye erken yaşta zorla evlendiriliyor.

Öte yandan devlet okullarında bağış adı altında okulların bütün ihtiyaçları, tebeşirinden kâğıdına, boyasından okul temizliğine, tavandaki lambasından hizmetli, güvenlik görevlisi gibi çalışan maaşlarına kadar velilerin sırtına yıkıldı. 4+4+4 sadece ticarileşmeye yol açmadı aynı zamanda eğitimde gericileşmenin de yolunu açtı. Bu da kadınların ve kız çocuklarının eşitlik haklarına yönelik saldırıların önemli adımlarından bir oldu. Özellikle kız çocukları her yıl artan oranda eğitimden uzaklaşıyor.

Milli Eğitim'in bütçesi cemaat ve vakıflara ayrılırken, devlet okullarına giden milyonlarca çocuk gerçekte parasız, bilimsel nitelikli eğitimden mahrum kaldı. Nispeten daha iyi koşullarda olan emekçiler ise tüm bunlara karşı mücadele etmek yerine biraz da bankalara borçlanma suretiyle laik bilimsel bir eğitim alabilmesi umuduyla çocuklarını kolejlere gönderdi. Gelenen yerde; özel okul öğrenci sayısındaki yüzde 25'lik düşüşten de anlaşılacağı gibi enflasyon nedeniyle gelir kaybı yaşayan ebeveynler, çocuklarını kolejden alarak iyi devlet okuluna kaydettirme telaşına düştü. Devlet okullarındaki kayıt paralarını artırdılar, işçi çocukları daha kötü okullara ya da öğrenim dışına düştü. Bugün açısından günün kurtarıldığı düşünülse de en nihayetinde koca bir nesil heba oluyor.

Bütün bunların kadınlar açısından sonuçları ise çok daha ağır. Gıda fiyatlarındaki artış, yüksek kiralar yüzünden geçinemeyen kadınlar ev içi yüklerinin artmasının yanı sıra düşük ücretlere güvensiz işlere yönelmek zorunda kaldı.

ETF işçileri örneğinde olduğu gibi feminist görünen/geçinen, 'kadın dostu işveren' sertifikası olan bir patron Sanem Dikmen, düşük ücret ve kötü çalışma koşullarında 12-13 saatlere kadar çalıştırdığı çoğunlu kadınlarından oluşan işçileri, işi bittiğinde içerde biriken ücretlerine, fazla mesai alacaklarına, sosyal güvenlik haklarına el koyarak kapı önüne koydu.

MÜCADELEYİ HANGİ TEMELDE ÖRGÜTLEYECEĞİZ?

Bu politikalar özelleştirmeyle eş zamanlı olarak sürdürülen eğitimin gericileştirilmesinde olduğu gibi dozu giderek artan baskı ve yasa-kalamalarla, yaşam hakkına, toplumsal varlığına, örgütlenme özgürlüğüne gerici müdahalelerle, kutuplaştırma politikalarıyla iç içe sürdürülüyor.

Sonuç olarak beslenme, barınma ve eğitim sorunu bize gösteriyor ki, bir sorun ne kadar ekonomik görünürse görünsün politik bir muhtevası var. Zira mesele iktidarın sınıfsal

tercihleri, ya da daha doğru bir ifadeyle politik iktidarın hangi sınıfta olduğundadır. Biz bugün bırakın sosyal hakları, en temel haklarımız olan barınmayı, tok olabilmeyi tartışır hale gelmişsek, devleti yönetenlerin sermaye yanlısı politikalarının sonucudur.

Öyleyse biz kadınların bu gerçeği de değiştirmek üzere mücadeleyi örgütlemesi gerekli.

İranlı kadınların Mahsa Amini'nin katledilmesi sonrası verdiği haklı mücadele ve İran'da yaşanan protestolar bize kadınların özgürlük mücadelesinde sendikaların, yani işçi sınıfının öz örgütlülüğünün aktif dahlinin ne kadar belirleyici olabildiğini gösterdi. Yani sendikaların temsil ettiği sınıfın beslenme, barınma ve kadın özgürlüğü gibi konularda görevleri var. İşte bu görevleri yerine getirmelerini de sağlamak üzere bir mücadele pratiği söz ettiğimiz.

Bu pratik TİS süreçleri devam eden iş kollarında, insanca yaşanabilecek ücret ve insani çalışma koşulları talebinde ısrar etmek olduğu kadar, başta yaşam hakkımıza olmak üzere hak ve özgürlüklerimize yönelik saldırılara karşı, sendikalarımızı harekete geçmeye zorlamaktan geçer. Bu pratik mayıs ayında Kocaeli Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneğinin başlattığı, Ekmek ve Gül'un kampanya çağrısıyla pek çok kentte kadın dernekleri, veli dernekleri, çocuk hak örgütleri, mahalle inisiyatiflerinin birlikte sürdürdüğü, milletvekillerinin soru önergesi ve kanun teklifleriyle Meclise taşıdığı "Okullarda #1ÖğünÜcretsizSağlıklıYemek" kampanyasını daha da büyütmeğe geçer. Bu pratik bize açlık ve sömürüyü reva gören sermaye yanlısı politikalara karşı kendi sınıf çıkarları temelinde örgütlenmekten geçer.

İşte tam da bu nedenle; itildiğimiz, mahkummuş gibi gösterildiğimiz burjuva siyaset ve ittifakların dışında, tüm bu sorunlara karşı ortak mücadelelenin bugünkü en geniş birliği olan Emek ve Özgürlük İttifakıyla mücadelemizi/seçeneğimizi örmek zorundayız.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Fotoğraf: Canva

Helikopterden bakınca göremiyorsunuz Bu mahallede çocuklar aç!

Adile DOĞAN
Esenyalı Kadın Dayanışma
Derneği

Saraylı bizlere helikopterden bakmış. Yollar tıka basa arabalarla doluymuş, her şey tıkır tıkır yolundaymış ve ekonomimiz yine şahlanmışlardaymış. Tabii gelip bizim mahallenin yoksul evlerinin pencerelerinden bakacak hali yok ya. Koskoca Cumhurbaşkanı sonuçta, o bulutların üzerinde gezinirken aşağıda yoksullukla, işsizlikle, açlıkla baş başa bırakılan ve her gün nereden bir yardım bulabilirim diyen kadınların hikayesini nereden bilecek? Şimdi ben uzaydan bile görülecek yoksulluk hikayelerini anlatacağım. Sadece eylül ayında bize bin bir türlü dertle ulaşan yoksul kadınların hikayelerini dinledikçe nasıl dert sahibi olduğumuzu...

PAZAR BİTİMİNDE ARTIK TOPLAMAK...

Eylül ayında 287 kadın derneğe çocuğuna kırtasiye alamadığı için, 86 kadın ise gıda ve ekmeğe ulaşamadığı, yardıma muhtaç olduğu için başvurdu. Seçim yatırımı için çeşitli yardımlar dağıtılmaya başlamış olsa da bugün artık dün gibi değil. Çünkü artan zamlar, yükselen enflasyon karşısında hiçbir geliri olmayan yoksul kadınlar için bu yardımlar hiçbir şey ifade etmiyor. Anlatıyor 3 çocuklu Nuran, "Kiracıyım, eşim hasta, eve giren

tek şey eşimin engelli maaşı. Onun bakımına harcamam gereken parayı kiraya veriyorum. Yiyeceğimizi pazar yerlerinden atık sebze yiyecek olarak elde ediyorum. Bunu yaparken çok utaniyorum ve mutlaka karanlıkta gidiyorum. Biz de insan gibi yaşamak istiyoruz ama bizi gören yok..."

Helikopter çok yüksekte uçtuysa demek, Nuran'ı görememiştir.

287

Sadece eylül ayında kırtasiye yardımı için derneğe başvuran kadın sayısı

Neyse diyelim ve bir de Demet'in hikayesine bakalım. "Her yere yardım için başvurduğum, iki çocuğuma kırtasiye alamıyorum. Bir de sizi söylediler kadın derneği destek olur dedi mahalleli..." Çocukların geçen yıl beslenmesiz okula gittiğini öğreniyoruz. Bir öğretmenlerinin çabasıyla veliler, kendi aralarında para toplayıp çocukların beslenme sorunlarını çözmüşler. Bu yıl hem beslenme götürecek hem de kırtasiye malzemelerini alacak para yok. Demet, "Belediye dağıtmış ama bize ulaşmadı" diyor.

OKULDA AÇLIKTAN BAYILAN ÇOCUKLAR

Yine bizi çok etkileyen hikayelerden biri Seher'in hikayesi. Seher, ikizleri için çok endişeli. Babaları inşaat işçisi ve iş kazası geçirdiği için ağır işlerde çalışmıyor. Malum kimse de hafif iş vermiyor. Yıllarca AKP'yi canı gönülden desteklemişler. Seher, ikizlerini okutmakta ve doyurmakta zorluk çekiyor. O da karanlıkta sokağa çıkanlardan. Eşinin uzun paltosunu giydiğini, kendisine erkek görünümü verdiğini

söylüyor. Çok bir şey bulamıyor, biraz ekmeğe kırtası veya meyve kabuğu falan. Hikaye burada bitmiyor, sabahları kahvaltısı yapamıyor çocuklar. Eğer varsa akşamdan kalan bayat ekmeğe, çok şanslılar ama yoksa okula aç karınla gitmek zorundalar. İkizlerden biri bazı günler okulda bayatlıymış. Bu kadar iyi bir ekonomik düzende olacak iş mi be çocuk sen niye bayatlıyorsun(!)

TOKAYLA EKMEK TAKASI

Ve son olarak ayak üstü sohbet ettiğimiz bir sınıf öğretmeni aktarıyor. "Sınıfımda en az 15 çocuk beslenme getiremiyor. Beslenme getiremeyen çocuklar beslenme saatinde sürekli kendilerini oyalayacak bir şeyler bulmaya çalışıyorlar. Ya dışarı çıkıyorlar ya da koridorda sek sek oynuyorlar. Ben gücüm ve param oldukça onlara bir şeyler alıyorum ama nereye kadar... Bir öğrencim karnının açlığına dayanmayıp en sevdiği tokasını yanındaki arkadaşının ekmeğinin yarısını alabilmek için verdi. O gün bugündür öğrencilerimle bir dayanışma içine girdim ama takdir edersiniz ki buna yıl sonuna kadar ekonomik durumum yetmez. Şimdilik anneme börek yaptırıyorum, esnaf olan bir akrabama sandviç yaptırıyorum, ama nereye kadar" diyor.

Şahlanmış ekonomimize şimdilik bunlar taç olsun diyelim. Bu yoksulluk bir tek saraydan görülüyor. Bırakın görünmesini hücrelerimizde hissettiğimiz bu zorluklar artık bitmek zorunda.

Ekmek kırıntıları ile doymak mı? Birlikte ekmeğe ve gül istemek mi?

Mine ÇELİK
Tuzla-İstanbul

SABAHIN ilk ışıklarından itibaren duraklar, sokak araları, kırmızı ışıkta bekleyenler, okul yolundaki çocuklar için maraton başladı. Ders zili çaldı.

Zil ilk önce hayatta kalabilmek, ev kiralarnı ödeyebilmek, çocuklarının kursağında bir lokma ekmeğe geçirmek üzere çalışan işçiler için çalar. Ve 3 vardiya çalıştıkları fabrikalarında çocuklarının beslenme saatinde açacakları çantalara koydukları yiyecekler ile doymak bir yana, çocukları utanmasın diye çalışırlar.

Uzun çalışma saatlerinin üstüne mesaiye kalma, ek iş bulma, borçlanma girdabında günün 24 saatten fazla olduğunu inandıran bu çalışma koşulları karşısında yine de küçücük çocuklarının, küçücük midelerini doyurabilmenin yollarını ararlar. Halbuki eskiden çocuklarımızın beslenme çantası boyunlarını ağrıtır diye korkardık değil mi?

Matematikteki bütün formüllerin işte böyle, işçi ve emekçilerin yaşamlarında bir değere ulaşmadığı günlerden geçiyoruz. İşçiler fabrikalarda çıkan yemekleri, artık midelerini bastırarak kadar yiyorlar. Kalanı mı? Çocuklarının beslenme çantasına. Bir salıkım üzüm, bir elma, poşetteki ekmeğe, gece vardiyasında çıkan kahvaltılıklar...

Son günlerde en çok duyduğumuz cümlelerden biri: Bugün çocuğumun beslenme çantasına ne koyacağım bilmiyorum.

Ya da başka cümle. "Gece vardiyasına giderken, çocuğumun beslenme çantası sabaha bayatlamış oluyor."

1 adet küçük süt, bir elma ya da üzüm, bir tost ya da ekmeğe arası, belki köyden gelen az miktardaki dut, ceviz, fındık. Peki bunların fiyatları? Aldığımız düşük ücretler karşısında çocuğumuzun beslenme çantasına bir öğün beslenmesini koymakta zorlanıyoruz. Şu ana kadar bulduğumuz çözümler, artık dünde kaldı. Çünkü artık kiralarnımızı, faturalarnımızı ödeyemez haldeyiz. Ölene kadar çalışmak zorunda kalacağımızı görüyoruz. Başka bir formüle ihtiyacımız var bizim.

Çünkü biz işçiler en temel ihtiyacımız olan beslenme için, ne yoğun mesai ve hafta sonu ek işlerde çalışmak zorundayız ne de çalışmak için yediğimiz yemekten kesmek zorundayız. Hele de çocuklarımızı aç okula göndermek zorunda kalmamalıyız. Tam da burada temel haklarımız için "Okullarda bir öğün ücretsiz yemek sağlansın" talebi için yan yana gelmeliyiz.

Hiçbir kırıntı bizi bu devirde yaşatamaz. Biz işçiler hem insanca çalışma saatleri için, hem de çocuklarımızın utanan değil gülümseyen yüzlerini görebilmek için, en temel hakkımız olan beslenme hakkı için bu talebi duyurabildiğimiz kadar duyurmalı ve sahip çıkmalıyız. İşte o zaman yaşamak için ekmeğe, ruhumuz için gül istemiş olacağız.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İşçi çocukları işverenin çocukları kadar tok yatsın diye

**Ümraniye'den bir öğretmen
İstanbul**

*“Pencereleri dağa bakar gurbetin.
Okul bir dildir.
Ev bir dil.
Gurbet çığlıktır.
Kim çevirebilir bir türküyü bir çığ-
lığa.”*

Suriyeli bir öğrencim karnını tutarak yaklaşıyor yanıma. Karnının ağrıdığını söyleyince beslenmesine bakıyorum, beslenmesinde pek bir şey yok. Beti benzi de atmış, zaten epey de zayıf. Oradan oraya taşınmaktan ötürü de sınıf arkadaşlarından yaşça büyük aslında. Dün akşam ne yediğini soruyorum. “Bir elma yedim” diyor. “Bir meyve” ... Annesinin yemek yapıp yapmadığını sorduğumda pilav ve makarna dışında bir şey saymıyor. Evlerine daha önce gittim. Çatlaklarla dolu, rutubetli bir ev. Annesi Türkçe bilmiyor ama “zor” sözcüğü dağarcığında var. Öğrencim de an-

nesi de evde parça başı iş yapıyorlar; ellerini yıpratın prizlere montaj işi. 1000 tane yaparlarsa 320 lira alıyorlarmış... Çok güzel resimler yaptığı ellerini böyle kullanmak durumunda evde. Ertesi gün tekrar soruyorum, akşam ne yemek yediğini, “makarna” diyor... 5 kişilik 3 çocuklu bir aileye günün bir tepsi makarna... Benim karnıma ağrılar giriyor.

“Uzaklaştırdı bizden göğün gazabını, üstümüzde bir çatı...”

“Öğretmenim, biz taşınacağımız için ben artık başka bir okula gideceğim.” Annesini arıyorum. Soruyorum ne oldu, neden taşınıyorsunuz diye, sesi değişiyor. “Sesini duyunca kötü oldum hocam,” diyor. Başlıyor hem ağlamaya hem anlatmaya. Telefonu kapatıncaya kadar da ağlamaya devam ediyor. 900 lira olan kirasını 6000 lira yapmak istemiş ev sahibi. Veremeyeceklerini biliyor

tabii... Her gün ısrarla çalmış kapılarını. En sonunda da evi satacağımı söylemiş, çıkmak zorunda kalmışlar. Kendisi hasta, ilaçlar fahiş fiyatlarda ve ilaçlarını devlet karşılamıyor. Bulmuşlar 4000 liraya kiralık bir ev ama okula uzak. Zaten bir dahaki ay ev sahibi kapıya geldiğinde ne yapacaklarını bilmiyorlar.

“Neden düşen payıma bu soğuk gece sanki? Kim aldı güneşimi. Çorbamı da kim içti?”

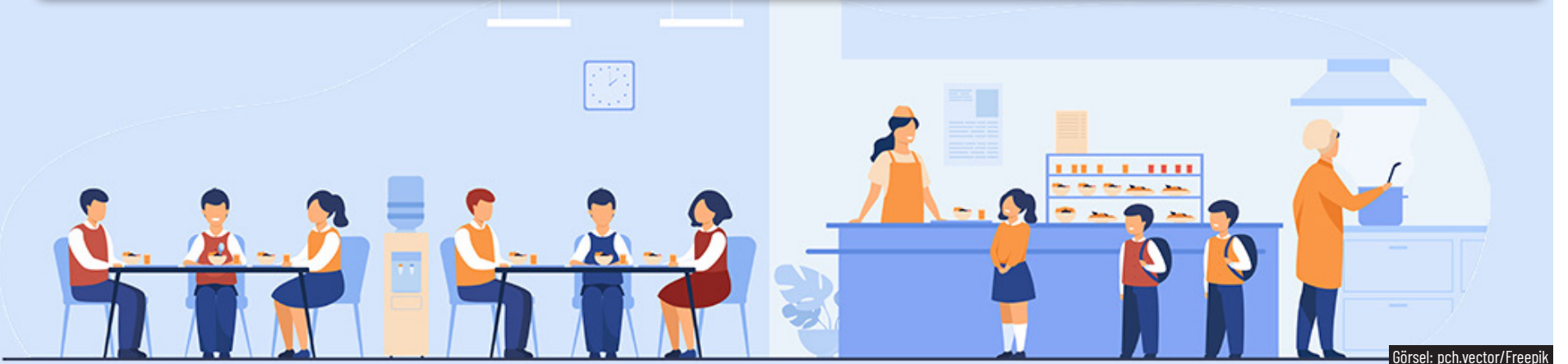
Bir başka veli, “Fırınım bozuldu. Poğaç yapıp koyuyordum. Şimdi ne koyacağımı şaşırdım. Eskiden 1 liraya meyve suyu alırdık. 5 lira olmuş, alamazsan çocuk diğerlerine bakıyor, istiyor. Okula giden 3 çocuğa birinin öğretmeni bir kitap öteki başka kitap istiyor, ne yapacağımı bilmiyorum” diye anlatıyor çaresizliğini. Ev sahibi kiralarını 1300 liradan 3000 liraya çıkarmış daha bir yıl bile dolmadan. Yüzde 25 zam yapma hakkının olmadığını söyle-

yince de ev sahibi “Piyasa böyle” demiş. “Ne yapacaksın piyasayı, vicdanına bak. Okuyan çocuk çocuğumuz var” diye karşılık vermiş velim de...

Okulları işte böyle açtık. Asgari ücretin açlık sınırının altında olduğu bir ülkede yoksulluğun ve ırkçılığın kısırcındaki bu çocukların; geleceğin, eğitim öğretimin dışında kalmış, çocuk işçi olmuş, istismara uğramış, çocuk yaşta evlenmiş çocukların bu tablonun tam ortasında olması çok mu şaşırtıcı?

Hayır, hayır! Bir öğretmenin sınıfındaki birkaç örnek değil bunlar! Bunlar koskoca bir resmin birbirine benzer parçaları. Bize bu yoksulluğu, açlığı dayatan sömürü düzenin görünümüleri ve bunlar giderek açılan makasın keskin yüzleri. Bu düzene itirazımız var! Çünkü şairin de dediği gibi:

*“Evet ozanım
Çocuklarımdır
Bütün çocukları
Dünyanın”*

Görsel: pch.vector/Freepik

2022-2023 eğitim-öğretim yılı büyük eksiklikler ve sıkıntılarla başladı. Hem öğrenciler, hem öğretmenler derslerine odaklanmak yerine okulda, sınıfta, öğretmenler odasında bu sıkıntıları konuşuyor.

Sorunlardan biri çocukların okula giderken yaşadığı ulaşım sorunu. Servis ücretleri çok pahalı. En yakın mesafe servisi ücreti 500 liradan başlıyor, mesafe arttıkça bu ücret de artıyor. En az iki çocuğu olan bir velinin aylık asgari servis masrafı 1000 lira. Malatya'da 2020'de yaşanan depremden sonra yaklaşık 30 civarında okul binası için yıkım kararı çıktı. Ve bu okulların öğrencileri başka okullara kaydırıldı. Evine yakın olmayan okullara gitmek zorunda kalan öğrenciler servisi parası ödemek zorunda kaldı. Üstelik okullarda kalabalık bir öğrenci kitlesi ikili öğretim şeklinde eğitim-öğretim görmeye çalışıyor. Hani bütün okullar tam gün eğitime geçecekti!

Eğitimin dertleri katlandı

Diğer bir sorun ise öğrencilerin beslenme sorunları. İlkokulda 6 saat, ortaokulda 7 saat ve lisede 8-10 saat ders gören bir öğrenci elbette acıkıyor. Ve haliyle karnını doyurmak istiyor. Fakat ne ile doyacak bu çocuklar? Ya evden ailesinin beslenme çantasına koyduğu (ya da koyamadığı) yiyeceklerle ya da okul kantininden alacağı (ya da alamayacağı) sağlıksız ürünlerle... Yani aç kalacak, aç olduğu halde arkadaşına “Ben tokum” diyecek. Her aile çocuğuna çeşit çeşit yiyeceklerle dolu sağlıklı bir beslenme çantası hazırlayacak güce sahip değil maalesef. Okul kantinine gelince, sağlıksız olmasının yanı sıra, fiyatlar da oldukça pahalı. En basit, markası bi-

le belli olmayan bir küçük kek bile 5-6 liradan satılıyor. Öğrenciler sınıflarda sohbetlerine okul kantininin pahalılığını konu ediyor. Değişik yerlerde fiyat araştırması yapıyor ve kantindeki ürünlerin fiyatları ile kıyaslıyor. Ve bu çocuklar daha 13-14 yaşındalar!

Bir diğer sorun ise kaynak kitap sorunu. Milli Eğitim Bakanlığının ücretsiz olarak öğrencilere verdiği kitaplar dışında, öğretmenlerin başka kaynak kitap kullanmasını yasaklıyor. Bir yandan da öğrencileri sınavla bir yere gelebilecekleri bir sistemin içine hapsediyor. Böyle bir sistemde öğrenciler MEB'in verdiği bir ders kitabı ile ne yapabilir? Her şeye rağmen bu ki-

tapları almak isteyen öğrenciler başka bir sorunla daha karşılaşılıyor; kaynak kitapların uçuk fiyatları. Geçtiğimiz yıl kağıt fiyatlarına gelen zamlarla birlikte kitap fiyatları da el yakıyor. Orijinal bir kaynak kitap almak isterseniz 100-150 lira altında olanı bulmak zor, fotokopi olanları bile öğrenciler alabilecek ekonomik güce sahip değiller.

Bir diğer önemli sorun da okulların bütçe sorunu. Milli Eğitim Bakanı bu yıl eğitimde bir devrim yaptığını ve ödenek gönderilmeyen tek bir okul bile olmadığını söyledi. Buna rağmen hâlâ okulların ihtiyaçları veli ve öğretmenlerin bağışlarıyla karşılanmaya çalışılıyor. O vakit 2022-2023 eğitim-öğretim yılında herkese başarı değil, kolaylıklar diliyorum.

**Bir eğitim emekçisi
MALATYA**

Çocukların beslenmesine kaynak yok diyorlar

HALKA YOK KENDİLERİNE VAR!

Nuray ÖZTÜRK
Güldalı AKTAŞ
Bornova-İzmir

Dergimizin yaptığı çağrının ardından “Bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek hakkı” kampanyası İzmir’de ÖVDER, BORKAD, BEKEV ve Ekmek ve Gül grupları ve okuru kadınlar tarafından okul önlerinde açılan imza masalarıyla sürdürülüyor. İmza masalarında konuştuğumuz kadınlar çok öfkeli. Kampanyaya dair taleplerimizi ve çağrımızı konuşunca gözleri ışıldayan kadınlar kampanyanın tartışılan yanlarına da açıklık getiriyor sözleriyle.

‘KARTTAN ÇEKE ÇEKE, BANKALARA BORÇLANDIK’

Nuray, Atatürk Mahallesi’nde bulunan Zehra Hoca Hanım İlköğretim Okulu velilerinden. “Üç çocuğum okuyor, çocukların ihtiyacına yetişemiyorum, evim kira, eşim tek çalışıyor, 9 bin lira alıyor, 2 bin lira ev kirası veriyorum. Bir markete gidiyorsun, 300 lira verip, iki poşetle çıkıyorsun, içinde hiçbir şey yok. Sürekli karttan çeke çeke, bankalara borçlandık” diyor. Nasıl ayakta kaldıklarının cevabını ise “Memleketten salça, turşu, bulgu, şeker istiyorum” sözleriyle veriyor.

‘DEVLET ACİL ÇÖZÜM BULMALI’

Çocukların beslenmesinin büyük bir sorun olduğunu söylüyor Nuray, “İnancın olsun son iki senedir eve bir kilo meyve almadım, bir kilo! Ya iki tane ya üç tane alıyorum. Günlük 6 tane ekmek giriyor eve, 4 liradan günde 24, ayda 720 lira. Beslenme sorununa devletin, belediyenin, kaymakamlığın çok acil çözüm bulması lazım” diyor.

İki çocuğunun ilkokulda olduğunu aktaran Nuray, peki beslenme çantasına ne koyu-

yorsun sorumuza, “Bir gün makarna bir gün tost, bir gün yine kaşarlı tost, bir gün bulgur pilavı yoğurt sonra yine tost. Günlük tost tost olmuyor, süt lazım, yoğurt lazım. 2. sınıf, 4. sınıf bu çocuklar. Biri 8. sınıfa gidiyor. 1400 lira kitap parası verdim. 170 lira bir etek, 130 lira kısa kol, 130 lira uzun kol okul kıyafeti olmaz. Bunların hakkı ne Allah’ını seversen, almasan olmuyor, okul kıyafeti mecbur” diyor ve soruyor: “Ne yapmamız lazım, çalalım mı hırsızlık mı yapaalım, toplayıcılık mı yapaalım? Bir öğün sağlıklı ücretsiz yemek bugün en acil talebimiz ama zaten sağlıklı nesiller yetiştirmek devletin görevi. Bir ara ne veriyorlardı, üzümünü fındığını veriyorlardı, sütünü veriyorlardı. Yine versinler sütünü de versinler, çerezini de yemeğini de niye vermiyorlar şimdi! Bir öğünün maliyeti ne olabilir devlete. Bu devlet fakir mi?” “Ben imzama attım” diyen Nuray, “Ne gerekiyorsa yaparım” diyerek imza toplamak için görev alıyor.

‘ÇOCUK BUNLAR, HEPSİNİN HAKKI VAR’

Nurten Gürkan ise Naldöken’de bulunan Muharrem Candaş İlkokulu velilerinden. “Peyniri ekmeğin arasına incecik labne tarzında sürüyorum ki yetsin. Domates alıp yediremiyorum. Yazın patates alama-

dım düşünün. Eşim çalışıyor ama maaşlar asgari ücret seviyesinde. Çocukları dolu dolu doyurabilmek için sadece mutfak masrafı en az 10 bin, 12 bin liraya ihtiyacın var. Çocuklarımızın ete de süte de yumurtaya da karbonhidrata da her şeye ihtiyacı var. Kimi sucuklu yumurta getiriyor okula, benim çocuğum peynir ekmek gelince o sucuğun kokusunu aldığında olmuyor. Çocuk bunlar, hepsinin hakkı var. Bu devlet niye? Bu kampanya o yüzden çok yerinde olmuş.” diyor. Bir talepleri daha olduğunu söyleyen Nurten Gürkan, “Çocuklar yağmurun altında sırlıklam okula gelip gidiyorlar. O yüzden ücretsiz servis sağlanmasını da istiyoruz” diyerek, “Yeri gelir mahallenin hepsini talep için yığarız sokağa ben bunun için gönüllüyüm” diye konuşuyor son olarak.

Hülya Akıncı; 3 çocuk annesi, her biri bir kademede okuyor. “Yaşam koşullarımız çok zor, kendi işyerimiz var ama gelirimiz asgari ücretin altına düştü. Varlık içinde yokluk çekiyoruz diyebilirim. O dercede yani. Çocuğün beslenmesine bazen makarna, bazen tost, bazen poğaçaya koyuyoruz. Okulların koşullarının uygunsuz olduğu söyleniyor ama makarnayı da oturup sınıfında yiyor bu çocuklar. İlla yemekhane olması gerekmez...”

“Ama nasıl olacak ki, ülkenin durumu zorda” diyenlere de bir cevabı var Hülya’nın: “Kaynak yok diyorlar, halka yok kendilerine var. Bütün yük de halkın omzunda... Bu kampanyaya sahip çıkarız biz. Kadın çok, her şey kadının gücüyle olur.” Çocuğu birinci sınıfa giden Ayşenur Yalçın ise durumunu özetleyerek “Ankara’da Çankaya Belediyesi başlattı okullara sağlıklı yemek, burada niye olmasın” diyor.

Sadaka değil, çocuklarımızın hakkını istiyoruz!

Zeynep REYŞEN
Bornova Kadın Dayanışma
Derneği Başkanı

“Okullarda 1 Öğün Sağlıklı, Ücretsiz Yemek Hakkı” kampanyasını İzmir’in çeşitli yerlerinde açtığımız imza stantlarıyla duyurmaya çalışıyoruz. Kampanyaya ilgi yoğun, stantlara gelen ebeveynler dertli. Geleceğimiz olan çocuklarımızın nitelikli, sağlıklı ve dengeli beslenmelerini sağlamak sosyal devletin göreviyken artık okulların temizlik, personel gibi giderleri bile velilerin sırtına yüklenmiş durumda. Bu yük çocukların beslenme çantalarına bir öğün sağlıklı yemek koyamamak, çocukların sağlıklı beslenmemesi de pek çok gelişim bozukluğu demek.

Sorunlarımız ortak, aldığımız ücretle geçinebilme koşulları ortada. Bu koşullarda özellikle kadınların ne kadar çaresiz olduğunu görebiliyoruz. İktidar olanakları olduğu halde bu olanakları kimler için kullanıyor, kadınlar olarak bunu görebiliyoruz. Çocuklarımıza sadaka istemiyoruz, verdiğimiz vergilerin bizler için kullanılmasını, çocuklarımızın sağlıklı nesiller olarak yetişmesini istiyoruz. Okulda bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek her çocuğun hakkı, çocuklarımızın sağlığı ve geleceği için hakkımız olanı gelin birlikte kazanalım!

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

‘ÇÖP DEYİP GEÇMEYİN!’

EĞİTİMİN en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenler de kampanyaya destek veriyor. Eğitim Sen İzmir 4 Nolu Şube üyesi bir kadın öğretmen şöyle diyor: “Çöp deyip geçmeyin, bugüne kadar sınıflardaki çöp kovaları dolardı yiyecek poşetleriyle, bu yıl dolmuyor. Aç geziyor çocuklar, enerji düşük, dikkat eksikliği çoğaldı, uyukluyor derslerde, mutsuz. İyi beslenememe çocukta mutsuzluğa yol açıyor. Hem mutsuz hem başarısız akademik anlamda. Bir öğün o çocuğun gerçekten hayatını, bakış açısını değiştirecek. En azından bir öğün doğru düzgün beslenmesini sağlayabilmemiz lazım.”

‘SENDİKALAR DA İŞİN İÇİNDE OLMALI’

Daha önce çalıştığı okulda yemekhane olduğunu söyleyerek, “Ücretsiz olmasa da daha ucuzdu. Adım adım yok edildi. Kantincinin yoğun baskısı ve okula kantinden kaynak aktarılması sebebiyle yemekhane kapatıldı. Sendikalar işin içinde olursa öğretmenler bu çalışmayı daha rahat yürütebilir. Bu mücadelenin sendikalarla el ele yürütülmesi gerekiyor” diyerek çağrı yapıyor.

ÇAĞRI MERKEZİ ÇALIŞANI KADINLAR ANLATIYOR: Çocukların geleceğinden endişeliyiz

Zeynep TAĞTEKİN
Van

Ders zili çaldı, ancak okulların açılmasını pek de sevinçle karşılayamadık. Okul ihtiyaçlarının fiyatları krizle beraber el yakar durumda, üstüne bir de bu dönem beslenme giderleri kara bulut gibi üzerimize çöktü. Zaten kırtasiye giderlerine gelen zamlarla belli bükülen veliler yıl boyu beslenme masraflarını nasıl karşılayacağını düşünüyor. Ülkemizde açlık sınırı 6 bin, yoksulluk sınırı 20 bin lirayı aşmışken, 5500 liralık asgari ücretle hayatını idame ettirmeye çalışan çağrı merkezi çalışanı Elif, Yasemin ve Harika, çocuklarının okul ihtiyaçlarını nasıl karşıladığını anlatıyor.

EVE İKİ MAAŞ GİRİYOR, YİNE DE YETMİYOR

İki çocuklu Elif, eşi de çalışıyor olmasına rağmen giderlerinin çok yükseldiğini, asgari ücrete gelen son zammın bu zamlar karşısında hiçbir anlam ifade etmediğini belirterek başlıyor söze. "Sadece servis masrafları üç ayda iki katından fazla zlandı, servisçilere de bir şey diyemiyoruz, benzin fiyatları almış başını gidiyor.

Toplu taşıma kullansın desem hem güvenli değil hem de ay bazında hesaplayınca çok bir farkı yok. Okuldan uzunca listeler veriliyor, silgisinden kalemine her şey alınacak. Eskiden renk renk kalemler alırdım çocuklara, şimdi liste gelince önce evi alt üst ediyorum geçen sene sağlan kalan bir şey var mı diye. Kırtasiye masrafları neredeyse öğrenci başına 1000 lirayı aştı, buna okulun istediği 400 liralık ek kaynaklar dâhil değil" diyor.

BU ÇOCUKLAR HIÇ SINEMAYA GİTMEYECEKLER Mİ?

Elife çocuklarının beslenme çantasını nasıl doldurduğunu, yemek giderlerini nasıl karşıladığını soruyoruz. "Okul kantininde fiyatlar çok uçuk, evde yapayım gönderirim diyorum, gıda fiyatları ortada. Okul açıldığından beri ekmek arası peynir domates gibi şeyler yapıp göndermek zorunda kalıyorum. Eskiden de çok kolay değildi ama şimdi her gün kara kara düşünüyorum yarını nasıl kurtaracağım diye. Normalde çocuğumun beslenmesine her gün meyve, kuruyemiş gibi şeyler koymam gerekiyor, koyamıyorum. Harçlık versem neye yetecek, kantin-

de bir su 2 buçuk lira, tost yesinler bugün değişiklik olsun desem 15 lira, içi bomboş bir tost... Bu çocuk hiç kantinden bir şey almak istemeyecek mi?"

Tüm bunların toplamında asgari ücretle çocuk okutmanın mümkün olmadığına değiniyor Elif; "Aylık alıyorum 5500, hadi o ay prim aldysam 6000 diyelim. Giderlerin her bir çocuğum için 2700 lira ediyor, bunu ikiye çarpın 5400 ediyor. Hadi benim eşim çalışıyor, ya çalışmayan ne yapsın? Aldığım maaş çocuklarının eğitimine zar zor yetiyor, hatta sağlıklı bir şekilde beslenmeler yetmiyor bile. Çocuğum ben işsiz kalsam nasıl okuyacak? Ben istemez miyim çocuğum en iyi şartlarda, en güzel eğitimi alsın! Çocuk okula gidecek diye boğazımızdan kısıyoruz, dışarıda bir çay ne zaman içtim hatırlamıyorum. Hepsinin geçtim bu çocuk hiç sinemaya tiyatroya gitmeyecek mi?" diyor.

BAŞIMI YASTIĞA KOYDUĞUMDA BESLENME ÇANTASI DÜŞÜNÜYORUM

YASEMİN eski eşiyle uğradığı şiddet yüzünden boşanmış ancak boşanmakla dahi şiddetten kurtulamadığı için Van'a yerleşmiş. Önce bir özel okulda işe başlamış, pandemi nedeniyle işten çıkarılmış, aylarca ailesinden destek alarak ayakta kalmaya çalışmış. Sonrasında bir çağrı merkezinde çalışmaya başlamış. Yasemin, "Biri 8 biri 9 yaşında iki çocuğum var, tanıdıklardan gıda yardımı alıyorum, ayrıca devletten de aylık 450 liralık bir yardım alıyorum. Çocuklarımın okuması için her şeyi yapıyorum, sabah 9 akşam 7 çalışıyorum, hattan çıkar çıkmaz koşarak kafeye geçiyorum ve ek işte çalışıyorum. Çocuklarımın babasından nafaka alamıyorum, benim zaten kendisinden bir talebim yok ama en azından çocukların giderlerinin bir kısmını karşılamalıydı. 1200 lira ev kirası veriyorum, en az 1000 lira faturalar, aidaatla beraber 2500 lirayı buluyor. Kışın mecburen doğal gazdan dolayı artabiliyor. Çocuklarımın giderlerinin çoğunu karşılayamıyorum, devlet kitap veriyor ama yetersiz geldiği için öğretmenler ek kaynak talep ediyor, ben alamıyorum, çocuğum geride kalıyor. Devamlı okul fotokopi için şu kadar, pano için şu kadar diye para talep ediyor" diyor.

Laf çocukların beslenme çantasına gelince acı bir tebessümle karşılık veriyor; "Her gece başımı yastığa koyduğumda yarın ben bu çocuklara ne yedireceğim diye düşünüyorum. Bize iş yerinden aylık 400 lira yemek parası veriyorlar, gıda alışverişimin bir kısmını oradan karşılıyorum ama bir yağ olmuş 150 lira. Okul açıldığı gün küçük kızımın öğretmenini haftalık yemek listesi verdi, çocuklar arasında ayırım olmasın, kimse kimsenin yemeğine bakmasın diye. Gelin görün ki çoğu veli karşılamadığı için liste iptal edilmek zorunda kaldı. İki çocukla burada ayakta kalmaya çalışıyorum bir taraftan toplum baskısı zaten kam-bur gibi üstümde, bir taraftan da ben bu çocukları nasıl okutacağım diye kendimi yiyip bitiriyorum." Yasemin çocuklarına karşı "vicdan azabı" hissettiğini söylüyor: "Ben çocuklarım benim yanımda olsun istedim. En çok da aileme 'Ben başardım, iki çocuğumu da okuttum' demek istedim ama bugün diyorum ki keşke babalarıyla kalsalardı. Çocuklarım karşı vicdan azabı çekiyor. Aldığım ücret hiçbir şeye yetmiyor, her şey çok pahalı. Nereden tutsam elimde kalıyor, kendimi çıkmazda hissediyorum, artık bir şeylerin değişmesi düzelmesi gerekiyor."

ÇOCUKLARIMA KARŞI VİCDAN AZABI ÇEKİYORUM

Harika'nın çocuğu henüz okula başlayacak yaşta değil ama kaygılarının şimdiden başladığını anlatıyor; "Çocuğuma bazen annem, bazen de eşimin annesi bakıyor. Eşim memur, ben de asgari ücretle çalışıyorum. Biz eskiden sadece eşimin maaşıyla geçinebiliyorduk ama maalesef durum beni de çalışmaya mecbur bıraktı. Çocuğu kreşe verelim dedik, kreşler çok pahalı. Etrafıma bakıyorum, bir asgari ücret bir çocuğun ihtiyaçlarına yetmiyor neredeyse. Çocuğum okula başlayınca ben ne yapacağım diye düşünmekten kendimi alıkoyamıyorum." Harika artık gerçekten bir şeylerin değişmesi gerektiğini söylüyor: "Çocuklarımızın eğitimini bile karşılayamayacak durumdayız. Gelecek için çok endişeliyim ama bunun böyle sürmeyeceği de ortada."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Yönetenlere ballı börek, çocuklara kuru ekmek olmaz!

Aysel YÜCE
Emekli eğitimci-İzmir

Uzun zamandır talep edilen, ancak Mayıs ayında Kocaeli Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneğinin başlattığı, Eylül ayı başında da Ekmek ve Gül'ün çağrısıyla pek çok kentte farklı kadın örgütlerinin, veli derneklerinin, çeşitli sendikaların, mahalle inisiyatiflerinin katılımıyla büyüyen "Okullarda bir öğün ücretsiz ve sağlıklı yemek her çocuğun hakkıdır" çalışması dalga dalga ülke geneline yayılıyor. Öğrenci Velileri Dayanışma Derneğinin (ÖVDER) varlık nedeni olan, "Çocuklarımızın sağlıklı beslenmesi eğitim hakkının ayrılmaz bir parçasıdır" ilkesinden hareketle biz de kampanyayı İzmir'de ete kemiğe büründürdük. Bornova Kadın Dayanışma Derneği (BOR-KAD), Buca Evka-1 Kadın Kültür Dayanışma Evi Derneği (BEKEV) ile birlikte çalışmalarına başladık.

İzmir'in birçok yerinde imza ve söyleşi masaları kuruldu, binlerce bildiri dağıtılıp, imzalar toplandı. Velilerle sohbetlerimizde bir kez daha gördük ki, yoksulluk, bu yoksullukta hiçbir sorumluluğu olmayan çocuklarımızı vuruyor.

İMZA MASALARINDAN YANSIYANLAR

Beslenme çantalarına koyamadıkları yemeklerin acısını paylaştı bizimle veliler, bir kadın "Arkadaşı pizza getiriyor, börek getiriyor, kızım ekmek arasına koyduğum üç dört zeytini yemeyip geri getiriyor. 'Anne ben utandım, beslenme çantamı açamadım' diye ağlıyor. Ertesi gün okula gitmek istemiyor. Ne yapayım? Evde ne varsa onu koyuyorum" diye anlattı yaşadıklarını.

Başka bir veli "Ben beslenmesine dikkat ediyorum, hazır gıda aldırmiyorum, evden hazırlayıp çantasına koyuyorum, ama okulun karşısında AVM var, çocuklar oralardan hazır şekerli gıdalar yemek zorunda kalıyorlar, bu sağlıklı bir şey değil" diyor.

Bir veli, beslenme çantası alamadığını çocuğuna pazardan topladığı domates ve elmayı kağıda sarıp koyduğunu utana sıkıyla söylüyor.

Çocuğunu almak için yarım saatlik izni dahi zor alan bir veli, "Çocuğum akşam altıya kadar benim yanımda kalıyor, bırakacak kimsem yok, birlikte eve gidip ne

Fotoğraf: ÖVDER

bulduysam onu yapıp birlikte yiyoruz" derken gözleri yaşıyor.

Bir ana sınıfı öğretmeni, "Her hafta liste veriyorum ama birçok veli buna uyamıyor, kimi yarım elma bir parça ekmekle gönderiyor, kimi bir şey koymuyor, kantinden hazır gıda alıyor. Su bulunmuyor, çocuğın daha sonra karnı ağrıyor, oturuyor. Etkinliklere katılmıyor" diyor.

Ziyaret ettiğimiz bir okulun öğretmenler odasında, öğretmenler de beslenme çantalarını çıkarıp öğle yemeğini yerlerken, "Öğretmenlere de bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek verilmeli" diye espri yaptığımızda, bazı öğretmenler "Biz bu kampanyaya karşıyız, çünkü yükü bizim sırtımıza biniyor. Süt verdiler öyle oldu, mandalina verdiler öyle oldu. Personel verilecekse bu kampanya doğru olur" dediler.

BU BİR GELECEK MESELESİ

Eğitimde elbette sorun çok boyutlu ama çocukların beslenmeleri bütün sorunların önünde. Yeterli beslenemeyen çocuklar sağlıklı gelişmediği gibi, öğrenme edimini de yerine getiremiyor. Yaşamından zevk almıyor, mutlu bir çocuk olamıyor, bu durum gelecekteki toplumun nasıl olacağını bir göstergesi.

Yaşananların devletin fakirliğinden kaynaklanmadığının birçok göstergesi var, belli bir azınlık ballı börek içinde yaşarken, büyük bir kesim çocuğunun beslenme çantasına da akşam sofrasına da ne koyacağını kara kara düşünüyor.

Sorunun kaynağı yine velilerin de ifade ettiği gibi gerek hükümetin gerekse Milli Eğitim Bakanlığının kaynakları doğru yerlere harcamaması, kaynak adaletli dağıtılrsa, yeter de artar bile.

Liseliler bir bisküvi bir su ile 11 saat geçiriyor

Helin TURGUT
Van

OKULLARDA bir öğün ücretsiz yemek hakkı, özellikle günün büyük kısmını evden uzakta geçiren liseliler için de hayati. Okul kantin ve yemekhane fiyatları almış başını gitmişken, dışarıda bir öğün yemek için ayıracak bütçe kalmamışken liseli genç kadımlar da bu kampanyanın liselerde karşılık bulacağını düşünüyorlar.

YAZ TATİLİNDE ÇALIŞTIM, ŞİMDİ KARNİMİ DOYURAMIYORUM

Lise 2. sınıf öğrencisi Ruken anlatıyor: "Çoğu öğrenci gibi ben de sene içinde okulda aç kalmamak, ihtiyaçlarımı gidermek için çalışmak zorunda kaldığım bir yaz tatili geçirdim. Geçen yıl ve bu yıl kantin fiyatları arasında oldukça fark var. Bu durum bizleri çok fazla mağdur bıraktı. Adapte olmakta zorlanmaya başladık. Mesela ben haftada 3 gün okuldan sonra voleybol antrenmanına gidiyorum, bazen antrenmana aç girmek zorunda kalıyorum. Yalnız ben değil, çoğu arkadaşım da benimle aynı durumda. Bir bisküvi ve bir suyla, bazen bunlar dahi olmadan 11 saat boyunca ayakta kalmaya çalışıyoruz. Başını alıp giden fiyatlardan sonra tek istediğimiz okullarımızda bir öğün sağlıklı ve ücretsiz yemeğin verilmesi. Kocaeli'de başlatılan ve day-

nışmamızla her yerde hayata geçirilmesi mümkün olan bu kampanya bizler gibi saatlerce bisküvi ile veya aç kalarak günü atlattırmaya çalışan öğrenciler için rahatlatıcı olacaktır. Bu kampanyanın hayata geçirilmesi ile derslerimize daha çok adapte olabileceğiz. Okullarda bir öğün ücretsiz yemek hakkımızdır, aç kalmadığımız bir eğitim hayatı istiyoruz."

OKULDA DA STAJDA DA AÇIZ!

Sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencisi Evin anlatıyor: "Haftada 2 gün okula gidiyoruz ve okul harçlığım normal seviyede olmasına rağmen okulda sağlıklı ve yeterli beslenemiyorum. Kantinden en fazla alabildiğimiz şey bisküvi ve onun ne kadar tok tutabileceği ve sağlıklı olduğu aşikâr. Farklı şeyler yemek istiyoruz ancak her şey çok pahalı olduğu için alamıyoruz. Bazen etrafımdaki çoğu arkadaşımın aç kaldığına şahit oluyorum. 10 saat okulda ders görüyoruz ve yeterli, düzenli, sağlıklı beslenemediğimiz için derslerden aldığımız verim gitgide azalıyor. Bir de haftanın üç günü staja gidiyoruz. Stajda da pek farklı bir durumdan söz etmek mümkün değil. Staja gittiğim hastane yemekhanesi de pek iyi değil ve sağlık sorunlarımdan dolayı çıkan yemeklerin hepsini yiyemiyorum ama ayrıca bir bütçe ayıramıyorum. Hastane ve okul kantin fiyatları arasında da pek bir fark yok."

Fotoğraf: CANVA

Technomix direniş çadırına gelirken akıldan geçenler...

Sennur UNAY
Bursa

Siz bu dergiyi okurken Technomix işçilerinin direnişlerinin 58. günü olacak... 20 kadın işçi 58 gündür grevde. Direniş alanında sırayla nöbet değiştiren kadınlar, servisler bile gelmeden, sabah 06.00'da fabrika önünde oluyorlar. Direnen kadın işçilerle çalışma koşullarından, evde yaşadıkları zorluklara kadar pek çok konuda sohbet ediyoruz.

"Gün içerisinde desteğe gelen çok oluyor, sonra eve gidiyoruz, çocuk yemek, çamaşır derken gün bitiyor" diyor Emine. "Burada hepimiz kadınız, çoğumuz evli ama bekar arkadaşlarımızın da evde sorumlulukları oluyor. Bazılarına göre burada amaçsız duruyoruz ama bizim için büyük bir amaç burada beklemek. Bir an önce neticelenmesini istiyoruz. Havalar soğuyor, geçenlerde yağmura yakalandık burada ve zordu" diyor.

Ayça "Daha bir hafta oldu, şimdiden zorlandım, arkadaşlarım haftalardır neler yaşamış burada" diyor. Nurgül ise soğukta saçlarının ucunun buz tuttuğunu anlatıyor. Greve çıkana kadar yoğun mobbinge maruz kalan kadınlar şimdi hem fiziksel hem de psikolojik olarak yorulduklarından ama vazgeçmeyeceklerinden bahsediyorlar.

KİMSENİN KÖLESİ DEĞİLİZ

Ayça, direnişe yeni katılanlardan... Greve çıkmadan önce finans müdürü Ayça'yı yanına çağırmış. Özellikle de telefonu ile gelmesini söylemiş. Ayça "Telefonu al, gel" deyince anlayamadım. Arkadaşlarıma bahsettim durumdan, meğer sendikadan istifa ettirmek için istemiş telefonumu" diyor. Ayça işten çıkarılmakla da tehdit edilmiş. Kadınlar sürekli olarak greve çıkmaları gerektiği üzerinden konuşmalara maruz kaldıklarını anlatırken patronların sürekli 'Bizim size yaptığımız iyiliğin karşılığı bu mu?' diye sorduklarını söylüyorlar.

Hayriye de patlatıyor cevabı: "Emeğimizin karşılığını aldık. Kimse bize oturduğumuz yerden bedava para vermedi."

Nurgül, "Bir hafta önce 'Çok iyi performansın var, çok iyi bir personelsin' dediler. Bir hafta sonra işten çıkardılar beni. Bir ay sonra 'Yanlışlıkla çıkardık' deyip özür dilediler. Personel çıkarmanın yanlışlığı mı olur?" diyor.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

'BİRİNE CEVİZ KOYSAM DİĞERİNİN BESLENMESİNE KOYAMAM'

DİRENİŞ çadırına gelirken çocuğun beslenme çantasını düşünen anneler var bir de... Emine'nin iki çocuğu var, biri ilkokula gidiyor. Beslenme hazırlamanın onun için kâbusa döndüğünü anlatıyor: "Valla benim için tam bir kâbus, bir öğlum var çok hareketli. Koyduğum tek şeyle doymadığını söylüyor. 'Anne iki tane koy, üç tane koy...' Geçen gün üç poğça, iki sandviç koydum bir beslenmeye, merak ettim gerçekten yedi mi diye, yemiş. Ama o gün vardı da koydum."

Emine giriyor araya: "Ceviz, badem koyardık eskiden. Hayır iki çocuğum var. Birine ceviz koysam diğerine koyamam. Ben küçükken beslenme kabının bölümleri vardı, annem ceviz, fındık falan koyardı beynimiz çalışsın diye. Meyveyi ayrı koyardı. Ekmeği, peyniri, zeytini ayrı koyardı. Mesela geçenlerde eşime alalım diye temel bir ihtiyacımızı gösterdim. Eskiden düşünmezdim alabilir miyiz diye. 'Diğer ay mı baksak' dedi. O temel ihtiyaçtı bizim için. Artık temel ihtiyaçlarımızı nasıl karşılayacağız diye düşündüğümüz bir noktadayız. Peynirin fiyatını görünce 'Aman Allah'ım' diyorum. Meyveyi sayıyla aldık mesela. Sütü küçük kutularda almıyorum. Su şişesine dolduruyorum." Emine'ye her okulda bir öğün ücretsiz sağlıklı yemek kampanyasından bahsettiğimizde "Küçük çocuğum olduğu için ben çok mutlu olurum" diyor. Sağlıklı, zehirlenme gibi endişelerimizin olmadığı bir uygulama olursa çok güzel olur. Çünkü ben grev çadırına gelirken çocuğumu da düşünüyorum."

ÇOCUĞUN İHTİYACI TEK MAAŞA SİĞMİYOR

50 GÜNÜ aşkındır grevde olan kadınların hemen hepsinin evine tek maaş giriyor. Kocası günlük çalışan Hayriye'nin iki çocuğu var. Biri üniversite öğrencisiyken diğeri liseye gidiyor. "Kızım bir kolejde bursluluk sınavını kazandı. Okulda yemek veriliyor ama harçlık vermem ve kaynak kitap almam gerekiyor. Artık 10 lira, 20 lira veremiyorsun çocuğuna. Ne yapacak o parayla, otobüse bile binemiyor. Günlük okula gidiş gelişi 26 lira yapıyor çocuğumun. Hani bunun yemesi içmesi? Çocuğum matematik olimpiyatlarına hazırlanıyor. Kitaplar çok pahalı. Bir de öğlum var o da üniversiteye gidiyor. Üniversiteye giden çocuğumun daha okulu açılmadı açılınca bakalım ne olacak?"

Nurgül'ün de iki çocuğu var. Biri kız biri erkek, ikizler... Biri Çanakkale'de okuyor diğeri Edirne'de ama ülkenin gidişatından umutsuz olduğu için yurt dışına gideceğini söylüyormuş.

İŞÇİLER 5 AĞUSTOS'TAN BERİ GREVDE

BURSA'da faaliyet yürüten, çalışanların yüzde 98'inin kadın işçi olduğu Technomix fabrikasında Türk Metal Sendikasında örgütlenen işçiler, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 5 Ağustos'ta greve çıktı. Ana şirketleri Almanya'da olan ve yıllardır Bursa'da faaliyet gösteren Technomix fabrikasında işçiler, Türkiye'de de Bosch ve Cengiz Makine'ye çalışıyorlar. Kadınlar çalışma koşulları açısından da pek çok zorlukla karşılaşmış. Bir kadın işçi büyük dikkat gerektiren bir iş yapıyor olmalarına rağmen emeklerinin nasıl küçük görüldüğünü daha önce Ekmek ve Gül'e şöyle anlatmıştı: "Bizde parça kontrolü var. Çok küçük enjeksiyon parçalarının göz kontrolünü yapıyoruz, teknoşkop ile on kat büyüterek kontrolünü yapıyoruz. Herkesin laboratuvarlar şeklinde masası ve teknoşkobu var. Üretimden çıkan ürün kontrol edilmeden müşteriye gidemiyor ama işimiz küçümseniyor. Emeğimizin karşılığını alamıyoruz. Çok fazla çalışıyoruz. Sayı baskısı çok oluyor."

Fotoğraf: Pixabay

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Sırma DOLAR Tuzla-İstanbul

Tuzla Tepeören'de kurulu Deriteks Sendikasının örgütlü olduğu ETF Tekstil fabrikasında direniş iki ayı aşkın süredir devam ediyor. İşçilerin "İki ayımızın her günü ayrı bir maceraydı. Buradan bir direniş filmi bile çıkarırdık" diye tarif ettikleri direniş macerası temmuz ayının kavurucu sıcaklığında başlayıp, mevsim yerini sonbahar rüzgarlarına bırakmaya dek hem fabrika önündeki direniş çadırında hem de üretim yaptıkları büyük markaların satış mağazalarında devam etti, halen de sürüyor.

ETF Tekstil fabrikası kadın işçilerin ağırlıklı olarak çalıştığı bir fabrika. Kadın işçi sayısının ezici çoğunlukta olduğu fabrikada direnişi de en önden omuzlayıp ilerletenler yine ağırlıklı kadınlar oluyor haliyle. ETF Tekstil işçisi sendikal örgütlenme ve TİS dönemleri gibi süreçlerden çeşitli eylemlilik ve hak arayışlarına pek yabancı değil aslında. İşyerinde, sendikaya üye olmadan önce ücretlerinin çok daha düşük ve çalışma koşullarının çok daha ağır olduğunu ifade ediyorlar. Fabrikalarının kapanacağını duyurulduğu 2022 temmuz ayında hem işsiz kalacaklarını hem de hak edişlerinin yüzde yetmiş gibi önemli bir kısmının patronları tarafından gasbedilmek istendiğini öğrenen ETF işçileri, haklarını alabilmek için daha kararlı ve uzun soluklu bir eylem sürecini göğüslemeye başladı.

Nitekim ileri işçilerin süreci arkadaşları ile tartışıp üretimi durdurma kararı ile eyleme çıktıkları, sendikalarını da harekete geçirerek bu kararda

'ÖRGÜT VE ÖRGÜTLENMENİN ANLAMI HEP OLUMSUZDU'

Fabrika önündeki bekleyişte yapılan çay kahve sohbetlerinden küçük bir örnek: "Daha önce böyle bir işçi eyleminin içinde bulundunuz mu?" sorunun cevabına, çoğu işçinin ilk eylemini fabrikalarının sendikalaşma sürecinde veya sonraki eylemlerde yaşadığı cevaplarını almıştım. "Örgüt ve örgütlenmenin anlamı hep olumsuz bir şeydi benim için" demişti bir kadın işçi. "Eşim 1 Mayıs eylemlerine katılırdı ancak ben hiç dahil olmazdım. Bu fabrikada

çalışmaya başladıktan sonra eylem ne demek, hak aramak neden önemli, kısacası örgütlü olmak ne demektir bunun farkına vardım." Bu sözleri söyleyenler yaşamın çeşitli yüklerini sırtlamamanın tüm zorluklarına rağmen evinden çıkarak sanayi bölgesindeki fabrikaları önünde gece gündüz nöbet tutan işçiler. Hal böyle olunca dayanışmanın, kendinden önce yanındakini önemsemenin önemi başka oluyor.

ortaklaştıkları bir süreç başladı. Fabrikayı işgal edip üretimi durdurdukları ilk günlerde 250 civarı işçinin önemli bir bölümü eylemin parçası oluyordu. Fabrika bahçesinde geceli gündüzlü nöbet tuttıkları dönemde, patron Sanem Dikmen'in lavo kapılarının kilitlemesi ile karşı karşıya kaldılar. Bu ilk müdahaleyi, işçilerin polis eşliğinde fabrika dışına çıkarılması, fabrika girişine demir kapı ve dikenli tellerin çekilmesi, polis ve çevik kuvvet ekipleri eşliğinde haklarının karşılığı olan makina ve ürünlerin kamyonlara yüklenerek çıkarılması izledi. Direnişin ilk gününden itibaren eylemlerin içerisinde yer alan işçiler açısından tüm bu müdahalelerle karşı karşıya kalmak önemli bilinç değişimleri yarattı elbette.

'KADIN DOSTU' YALANI APAÇIK ORTAYA ÇIKTI

İşçilerin üzerine tartıştığı önemli meselelerden biri karşı karşıya kaldıkları bunca zorluğun sorumlusu, haklarını gasbetmek isteyen patronlarının kendileri gibi kadın oluşu. Patron Sanem Dikmen'in

eylemlerin ilk günlerinde duyduğumuz, "Üç kuruş için bu kadar yaygara koparıyorsunuz" ya da "eylemleri bitirin çocuğumun psikolojisi bozuluyor" sözleri, fabrikanın kapanması ile kreş hakkından mahrum kalan, evinde bakımından sorumlu olduğu çocuklarını bırakarak fabrika önünde geceli, gündüzlü direnişe katılan işçilere "Peki ya bizim çocuklarımız?" sorusunu sordu.

Kendileri fabrikada üretim yaparken, kadın istihdamının öneminden söz eden, "eğitilmiş, kendini yetiştirmiş" Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği Başkanı Sanem Dikmen ile aralarında bir fark olduğunu gördüler. Sınıfsal bir fark... Bu sınıfsal farkın bilinci, günlerce fabrika önünde nöbet tutarak korudukları, kıdem haklarının karşılığı olan malların beş kez çevik kuvvet polisi eşliğinde kaçırılmasıyla daha da derinleşti. Ters kelepçeyle gözaltına alındıkları günün sonunda, müdahalenin şiddetinin yarattığı şaşkınlık vardı her birinin üzerinde. Devletin, yasaların, "Sizin aileleriniz de bizim gibi işçidir" diyerek bağırdıkları kolluk kuvvetlerinin

kendileri için değil, Sanem Dikmen'in sermayesini korumak için var olduğunu gördüler süreç içerisinde.

Patron kimdir, devlet nedir ve işçi sınıfı kimlerden oluşur gibi tartışmalarla gelişen sınıfsal farkın bilinci, örgütlülük ve dayanışmadaki zayıf ya da güçlü yönleri de sorgulamaya itti zamanla. Örneğin, direnişe katılmayan arkadaşları ile karşı karşıya gelmenin değil birbirinin koşullarını anlayarak, ikna etme çabası içinde olmanın ilerletici olacağı sonucuna vardı zamanla direnişçi işçiler. Eylemlerindeki olumlu veya olumsuz yönleri gidişat ile birlikte ele alıp sendika komitelerinde tartışmaya açtıkları ve buradan karar olarak eylem planını oluşturdukları bir süreci işlettiler. "Yaşasın örgütlü mücadelemiz" sloganındaki örgütlülük vurgusunda cisimleşen, eksikliği veya fazlasıyla yürüyen bu tartışma, birlikte karar alma süreçlerinde olgunlaştı bir bakıma.

Bugün yaşadıklarının tartışmasını yürütürken Türkiye'de ve dünyada olup bitenlere, işçi ve kadın eylemlerine oldukça duyarlı hale geldi ETF işçileri. İzmir'de kurulu Philip Morris fabrikasındaki hak arayışını takip eden, İran'da Masha Aminî'nin öldürülmesi ile yükselen eylemleri direniş alanında tartışmaya açan ve yaşananların patron sermaye düzeni ile daha fazla bağımlı kuran, kurmaya çalışan bir noktadalar artık. Çünkü direnmekte haklı olmanın bilincine karşılık patron devletin zor aygıtlarının kendileri üzerinde nasıl devreye sokulduğunu deneyimlediler iki ay boyunca. Mücadele etme duygusunun ne kadar bulaşıcı olduğunun farkındalığı var artık ETF işçilerinde. Gelişen işçi eylemleri ve halk hareketleri bu bulaşıcılığı doğrular durumda.

SENDİKALI OLMAKLA İŞ BİTMİYOR Kİ...

Bir metal fabrikasında işçilerin sendikalaşma çabasına tanıklık etmeye devam ediyoruz. Elif, Güler, Rabia, Necla, Fatma ve Nazlı'nın arasında sendikanın ne olduğunu hiç bilmeyen de var, daha önce sendikalı bir işyerinde çalışan da. Kimisi sendikalaşmayı "korkutucu" bulurken, kimisi ise işçilerin haklarını alabilmesi için en önemli araçlarının sendika olduğunu biliyor. Hikayenin bir önceki bölümünde izin gününde kahvaltı sofrasında buluşan kadınlar işyerinde başlayan sendikalaşma sürecini sonuna kadar götürmeye karar vermişlerdi. Şimdi bakalım, işyerinde neler oldu?

Elif, Güler, Rabia, Necla, Fatma ve Nazlı'nın önceki macerasını okumak için QR'i okutun

Bant başında Fatma ve Elif fısıfısı konuşuyor

Necla abla dedi ki yeterli sayıya ulaştığımız

Valla mı? Çok sevindim yaa... Fatma kız, sendika içeri girmeden bile aramızı düzeltti. Eskiden senle şu bantta malzeme sayısı kavgası yapıyorduk, şimdi üye sayısına seviniyoruz...

Yalnız bu ustabaşı bizden işkilleniyor sanki... Aramızdaki rekabet bitince, dikkatini çekti, gözü hep üstümüzde. Daha dikkatli olmamız lazım...

İş çıkışında yine aynı grup çay içmek için bir yerde oturup durumu değerlendiriyorlar.

Sayımız neredeyse tamamlanacak ama sizlerin de arkadaşlarınızı üye yapmanız lazım

Ben Tülay ablayı üye yaptım. Çok uğraştırdı ama oldu

Oh olsun sana, sen de beni uğraştırmıştın. Ee nasıl ikna oldu? O çok uzak duruyordu

Daha önce sendikalı bir işte çalışmış Tülay abla. İş yeri temsilcisi işçileri savunmuyordu, arkamızdan iş çeviriyordu, diye anlattı. Şaşırdım aslında, pek de anlamadım. Sonra "En kötü sendika sendikasızlıktan iyidir. Ama sendikalı olduk diye ipleri de sendikanın eline vermemek lazım, işçilerin birliğini sürdürmesi önemli" dedi.

Dayanışma ve birlik bize sadece sendikalı oluncaya kadar değil sonrası için de lazım. Sendikalı olunca her şey bitmiyor, haklarımızı korumak için de sürekli birlik olmalıyız. Her konuda bize bilgi verilmesini istiyorsak, arkamızdan iş çevrilmesini istiyorsak bize düşen de her zaman mücadele etmek.

Sendika, işçilerin patronlara karşı haklarını koruyup geliştirmek için yok muydu? Nasıl oluyor da işçilere patronluk taslıyorlar ki?

Amaaaan ne zor işmiş yahu, hem sendikayı getirmek için patronla, hem de sendika işini yapsın diye sendikayla mı uğraşacağız?

Öyle, yok öyle sendikalı oldum diye yan gelip yatmak... Temsilcilerimizi kendimiz seçeceğiz, her adımda bize bilgi verilmesini isteyeceğiz, denetleyeceğiz, bizim onayımız olmadan bizim adımıza kimsenin karar alamayacağını daha baştan göstereceğiz. Sendikalar işçi için var, sendikacılara bunu hiç unutturmayacağız.

Sendikacılara da işini biz öğreteceğiz diyorsun yani Necla abla...

Sendikacılık bir meslek değildir, ama doğru, işçiden öğrenilir, gerekirse öğreteceğiz Elif

Baraj engeli, yetki itirazı, işten atma, mobbing... Direnişler, direnişlerin polis baskısıyla ve binbir türlü yöntemle bastırılmaya çalışılması... İşçilerin sendikalaşmasının önündeki engeller saymakla bitmiyor. Bizim kızlar da muhtemelen bu süreçleri yaşayacaklar. Çünkü yasalar da patronlar ve patronların çıkarlarına hizmet eden hükümetler tarafından inşa edilmiş durumda. Bütün bu engelleri aşmak için işçilerin fiili mücadelesi çok önemli. Sendikal barajların kaldırılması, işten atmaların yasaklanması, patronlara tanınan sendika yetkisine itiraz hakkının iptal edilmesi, sendikal hak ve özgürlükleri engelleyen, işçiye baskı yapan patronlara caydırıcı cezaların verilmesi için birlikte mücadele etmesi gereken işçilerin. Elif, Güler, Rabia, Necla, Fatma, Nazlı ve diğer işçilerin, yalnızca kendi fabrikalarında değil, tüm sınıf kardeşleriyle yan yana mücadelesi gereken. Ve bu mücadele, emin olun, ülkeyi değiştirecek!

MAHSA'NIN SAÇ TELLERİ İRAN HALKININ

E. AVA

Mahsa Amini'nin İran'da ahlak polisleri tarafından katledilmesinin ardından yükselen harekette kadınların özgürlük ve eşitlik talebi İran'da cereyan eden mücadelenin omurgası haline gelmiş durumda. Bu omurganın etrafında yekvücut olan hareketlerin bu süreçte bu denli iç içe geçmesinin dinamikleri elbette sadece bugüne ait değil.

70'LER VE 80'LER: KÖTÜ VE KÖTÜNÜN KÖTÜSÜ

İran rejiminin mahiyetini tek kelimeyle özetlemek gerekirse "kan" demek abes olmaz. 70'li yıllardan itibaren İran'da kadınlar en insani, en temel haklarından mahrum oldular. İran'da hak arayışı içinde olduğu için tutuklanan veya öldürülen kadınların listesi daha 70'li yıllarda kabarmaya başlamıştı. Ayetullah Humeyni'nin emriyle kurulan "Ölüm Heyeti" olarak bilinen bir kurul tarafından binlerce siyasi tutuklunun idam edildiği dönemde, "şeriat" gereği öldürmeden önce kadınlara tecavüz ediliyordu. Nedeni ise "Ölenlerin cennete gitmeme-

si" diye açıklanıyordu. O dönemki ölüm heyetinin içinde İran'ın bugünkü Cumhurbaşkanı Ebrahim Raisi de yer alıyordu. (Bunun önemine yazının ilerleyen kısımlarında değineceğim.)

Toplu idamlar sonrası yani 80'lerde İran'da reformlar (!) dönemi başladı. İslami feminizmin yaygın olduğu yıllarda "Aman başörtü meselesini öne çıkarmayalım", "Örtünme ve başörtü meselesi geri planda kalsın yoksa çok bedel öderiz" gibi söylemler yaygındı. Aslında o dönem bu söylemlerle reformcular hangi hatta olduklarını açıkça belli ediyorlardı. Kadınları "kötü veya daha kötüsü" arasında seçim yapmaya sıkıştırıyorlardı.

Bugün yükselen "Ne reformcu ne de usulcü, bu konu bitmiştir" (usulcü; din usullerine bağlılığı ifade eden, Mollaları işaret eden bir kavram) sloganı bugüne kadar yaşanan değişimin ve bilinç sızmasına tablosunu tasvir ediyor. Bu sızma sürecini neyin doğurduğunu yakın tarihe bakarak değerlendirmeye ihtiyacımız var.

2009 SONRASI: DEĞİŞEN SLOGANLARIN GÖSTERDİKLERİ

İran'da günden güne yolsuzluğun artmasının yanı sıra İran rejiminin nükleer silah hayalleri ekonomik krizi günden güne derinleştirdi. Yoksulluğun artması ise en çok kadınları etkiledi. 2009 yılında yapılan reform eylemlerinden sonra bastırılmış bir İran görüyorduk. 2017 bir dönüm noktasıydı. Meşhed ilinde yoksulluğa ve işsizliğe karşı çıkan isyan şaşırtıcı ve heyecan vericiydi. İran rejiminin dini kalelerinden biri olan Meşhed'de 2017'nin son-

larında halk, "İslam'ı basamak yaptılar, halkı bıktırdılar" sloganları attı. Bu protesto dalgasının bir farkı da sloganlardaki ilerlemeydi.

Ekonomik sorunların sorumluluğunu doğrudan rejim yetkililerine ve politikalarına yükleyen ve çözümünü onlardan talep etmekten vazgeçip, reformculara ve usulcülere "bitmiştir" diyen bir dinamikten bahsediyoruz. Daha önce çeşitli iş kollarında örgütlü işçilerin yan yana geldiği konseyler geçim protestolarının ve ortaya çıkan taleplerin "siyasi olmayan" protesto ve talepler olduğunu ileri sürüyorlardı. 2017 sonrası bu değişti.

2017 SONRASI: 'DEĞİŞİMİN GÜCÜ BİZİZ'

2017 eylemleri kadınların ön saflarda yumruklarını kaldırdıkları bir eylem olmuştu. 2017 sonrası dur durak bilmeden eylemlere "Devrim Sokağı Kadınları" damga vurmuştu. Vida Movahhed başörtüsünü çıkarıp bir sopaya bağlayarak sokaklarda sallamıştı, yani İran rejiminin ta özünü hedef almıştı. Vida Movahhed'in eylemi kadın hareketi için yeni bir dönem başlattı. Bedel ödemeye eskisi gibi açık, "Değişimin gücü biziz" sloganını öne çıkaran bir dönem... Ardından süren zorunlu örtünmeye karşı eylemler daha bireysel ama yaygın devam etmeye başladı. Saba Kord Afşari başörtüsünü çıkardığı gerekçesiyle 24 sene hapis cezasına mahkûm edilmişti. Saba gibi birçok kadın başörtüsünü çıkardığı için uzun yıllar hapis cezasına mahkûm edildi.

İşçi ve emekçilerin grevlerinin yoğun olduğu dönemlerde yine kadınların önemli rolü vardı. 2021 petrol işçileri

grevlerinde kadınlar günlerdir eylemde olan işçilerle dayanışma gösterdiler, öğrenci hareketinden Sepideh Gholiyan ve Leila Hosseinzadeh gibi kadınlar 2020'de Yedi Tepe Şeker Fabrikasının grevlerine ve eylemlerine katıldılar ve tutuklandılar.

Öğretmenlerin, sağlıkçıların eylemlerinde de kadınları ön saflarda görüyorduk. Kadın hareketi, öğrenci hareketi ve işçi-emekçi hareketiyle birleşmeler yaşıyordu. Ama genelde bu hareketleri besleyen kadın hareketi oluyordu. Bu süreç "Şimdi başörtüsü meselemiz ve önceliğimiz değil" söylemlerini de silikleştirdi. Mesele İran rejiminin mahiyetini hedef almaktı ve kadınlara yönelik tüm baskılar bu mahiyetin bir parçasıydı.

"Bedel ödemek" artık değişimin gereksinimiydi. Tıpkı İran'da Pehlevi yani tek adam yönetimi olan monarşi dönemindeki gibi. Tıpkı İran rejimine karşı ilk yıllarda yaşanan başkaldırıları gibi...

KORKUYU YENEN KADINLARIN DÖNEMİ

İran hükümeti, kırk yıllık aşkın süredir muhalifleri ağır bir bastırma politikasıyla ezmeye çalışıp, siyasi atmosferi her zaman kontrol altında tutmayı amaçladı. Rejim "Muhafızlar geniş bir toplumsal tabanı harekete geçiremezler" tezini bu ağır baskı ve şiddet politikası üzerine inşa ediyordu. Örneğin 2010'da gerçekleşen reform protestolarına katılan Maryam Akbari Monfared, İslam İnkılabı Mahkemesince "ulusal güvenliğe karşı eylem" suçlamasıyla 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Suçu ise kardeşlerinin toplu idamlardan sonra nereye defnedildiklerini sormaktı. Maryam, siyasi tutukluların

İran'da Molla rejiminin baskı ve şiddet politikalarının yarattığı zorlukları birlikte sırtlayan hareketler birbirini tamamladı. Öğrenciler dersleri boykot etti. Esnaf dükkânları kapattı, işçiler grev kararı aldı ve "Jin, jıyan, azadi" sloganı kiteselleşti.

MÜCADELESİNİ BİRBİRİNE KENETLEDİ

haklı olan çeşitli dönemlerde izne çıkma hakkını kullanmadan uzun yıllardır cezaevinde tutuldu ve kızlarıyla görüşmesi çarşaf kullanmadığı için defalarca yasaklandı. İran rejimi, 80'lerde Maryam'ın üç erkek ve bir kız kardeşini Halkın Mücahitleri Örgütü üyesi olduğu için idam etmişti.

Maryam'a yaşatılan baskılar kadın hareketini geriletmeyi amaçlıyordu. Ancak İran'da kadınlar "bıçak kemiğe dayandı" diyerek tekil mücadeleleri değil örgütlü mücadeleyi seçtiler.

2016-2017'den sonra "Cezaevinde tecavüze uğrarsın" tehdidiyle büyütülen korkuyu yenen kadınların dönemi başlamıştı.

MAHSA: BARDAĞI TAŞIRAN SON DAMLA

Mahsa Amini'nin öldürülmesi tam da yazının başında vurguladığım gibi "Ölüm Heyeti"nin üyelerinden Ebrahim Raisi'nin Cumhurbaşkanlığı dönemine denk geldi. Raisi hükümeti kuruldu kurulalı ahlak polisinin devriyeleri ve baskıları arttı. İran'dan gelen videolarda kadınların yerlerde sürüklenerek, şiddet görek zorla devriye arabalarına bindirildiğini görüyorduk.

Mahsa Amini'nin katledilmesi bardağı taşıran son damlaydı. Birike birike bugüne gelen öfke, kadınların dirençli duruşu "Kadın, yaşam, özgürlük" sloganını İran'da ilk kez bu kadar kitleselleştirdi. Bugüne kadarki kitlesel eylemlerde kadınların haklarına yönelik talepler arka plandayken, "Şimdi meselemiz örtünme değil" denirken, "Zan, Zendeği, Azadi", "Jin, Jiyan, Azadi" sözleri mücadelenin

ortak şiarı oldu. Mesele sadece zorunlu örtünme ve ahlak polisi olmaktan da çıktı. Yıllardır ülkedeki baskı ve şiddet politikalarının yarattığı zorlukları birlikte sırtlayan hareketler birbirini meydanlarda, grevlerde tamamladı. Kürdistan eyaleti yani Mahsa'nın doğduğu yerden fitilenen mücadele tüm İran'ı sardı. Öğrenciler kampüslerde eyleme çıkarak dersleri boykot etti, esnaf dükkânları kapattı, işçiler grev kararı aldı ve "Jin, Jiyan, Azadi", "Zan, Zendeği, Azadi" sloganında birleşti. "Diktatöre ölüm", "İslam Cumhuriyeti istemiyoruz", "İş, Ekmek, Özgürlük" sloganlarını daha önceki yıllarda sahiplenilen halk, göz ardı edilen meselelerden birini yani kadınların eşitlik ve özgürlük talebinin hayatiliğini daha iyi, daha ileriden görmeye başladı ve sahiplendi. Özellikle 2000 ve sonrası doğumlu genç kadınların sokaklarda cesurca polisin karşısında durması emsal teşkil etti.

Hadis Najafi protestolarda polis tarafından 6 kurşunla öldürülmeden önce yayınladığı videoda "Şu an çok mutluyum. En azından sonradan 'Bak Hadis, değiştirmek üzere adım attın ve her şey değişti' diyebileceğim. Ben de bu devrimin bir parçasıydım diyebileceğim" demişti.

Hadis, Minu, Hanıyeh, Ghazale ve niceleri devrimin bir parçası olmak için mücadele etti.

"Biz bu ilde yabancıyız, kız kardeşimi götürmeyin" demişti Mahsa'nın kardeşi. Şimdi ise tüm dünya Mahsa'yı tanıyor ve İran'daki kadınların mücadelesini konuşuyor.

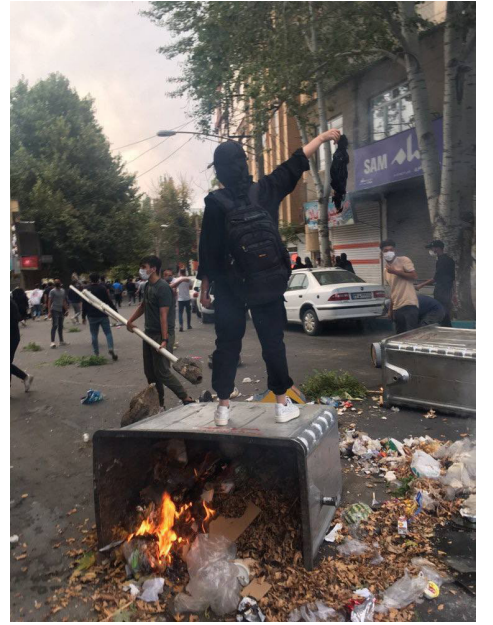
Kadınlar dünyanın dört bir yanında

yan yana gelerek seslerini duyurmaya, bu mücadelenin bir parçası olmaya çalışıyorlar.

TÜRKİYE İRANLI KADINLARI KANLI REJİME TESLİM EDİYOR

Türkiye'de yaşayan İranlı kadınlar ise büyük zorluklarla ve risklerle eylemlere katılabiliyorlar. Geçtiğimiz günlerde Mahsa Amini'nin öldürülmesine ilişkin Türkiye'nin farklı illerinde düzenlenen eylemlere polis müdahale etti ve kadınları gözaltına aldı. Kadınlar geri gönderme riskiyle karşı karşıya. Yani kadınlar İran rejimine teslim edilmek üzere geri gönderme merkezlerinde bekletiliyor.

Ekmek ve Gül'ün sohbet odasına katılan İranlı kadınların biri Ekmek ve Gül yayınında "Bizim de saç tellerimiz güneşi görecektir mi" sorusunun farklı yaşlardan, farklı kesimlerden İranlı kadınların ortak sorusu olduğunu anlatmıştı. Bir diğeri "Çok öfkeliyim ama bu sefer hissettiğim öfke çok farklı. Bu sefer hissettiğim öfke artık bir şey yapmalısın, korkaklığı bir kenara bırakmalısın diyor. Neresi olursa olsun bu sınırları aşan bir mesele. Birleşmeliyiz, bu sesi duyurmalıyız" demişti. Geleceğe ilişkin kaygılı bir sorunun yerini birleşme, sınırları aşan bir mücadelenin parçası olma tutumuna bıraktığı bu süreç, tüm dünyada kadınların haklarına ve hayatlarına yönelik saldırıların arttığı bir dönemde tüm kadınlar için derslerle dolu. Haklarımızı, hayatlarımızı kastedenlere karşı kadınların eşitlik ve özgürlük talebinin sahiplenilmesi ve birbirini besleyen birleşik bir mücadelenin gerekliliğinin dersleriyle...

Evdeki hesap çarşıya uymadı

"Aman tanrım, bir de baktım kendi arabam üstüme geliveriyor!"

Bu film repliğini hatırlarsınız. İçinde bulunduğum duruma bakınca bu replik aklıma geldi. Oturmuş düşünüyordum sabah sabah. Yüksek lisans için kızımı Bursa Uludağ Üniversitesine yerleştirdim geçen hafta. Önce orada konaklaması için bir yer bulmamız gerekiyordu. Bir ev tutsak ev kiralari almış başını gitmiş, gelirimiz karşılamaz. Yurtlara yerleştiresek, hem yer yok hem de lisans değil yüksek lisans öğrencisi olduğundan yurt kurallarına uyamaz. En uygunu bir aparta yerleştirmek.

Başladık bu yönde araştırmalarımıza. Kalkıp gidip yerinde inceleysek, tek tek gezip bir apart bulsak, gidecek para ne gezer. Ulaşım ücretleri almış başını gitmiş. Kızım internette apartları inceledi. Kendi ihtiyacına uygun bir apart buldu. İnternete koydukları bilgilere göre iyi kötü bu apartın masraflarını karşılayabiliriz diye karar verdik. Aradık ve bir miktar kapora yatırarak aparttan kendimize bir oda kiraladık. Şimdilik konaklama sorunumuzu çözdük aklımız

sıra. Aylık gelirimizin onda üçünü aparta bağladık anlayacağınız. Okula başlama zamanı gelince oturduk bir dünya hesap yaptık. Fakat evdeki hesaplar çarşıya uymadı.

Kızım ile hazırlıklarımızı yaptık ve düştük Bursa yollarına. Güç bela kiraladığımız aparta vardık. Bir de ne görelim, internetteki bilgilerin yarısı yalan. Kesinlikle kızımın konaklamasına uygun bir yer değil. Ne yapalım, yatırdığımız kaporayı orada bırakmak pahasına, başladık başka bir apart aramaya. Neyse, bulduk aradığımız koşullara uygun bir apart ve kızımı oraya yerleştirdik. Ama dedim ya, sadece konaklaması gelirimizin onda üçü. Yüksek lisansını orada tamamlaması için aylık gelirimizin onda altısını ona vermeliyiz ki tamamlayabilsin. Bu koşullarda çocuğumun ihtiyaçlarını nasıl karşılayacağımı bileme-

den yerleştirip döndüm çaresiz...

Sadece ben değilim bu sorunları yaşayan, biliyorum. Ama yine de sorgulamadan edemiyorum. Nerede bizim "parasız eğitim" hakkımız? Bu çocuklar benim olduğu kadar hepimizin çocukları değil mi? Madem ki bu çocuklar bizim geleceğimiz, bu ülkeyi onlar ayakta tutacak, o zaman parasız eğitim bu çocukların hakkı değil mi? Ne eğitebiliyoruz, ne sağlıklı yetişmelerini sağlayabiliyoruz, ne de güvenli bir geleceği var. Sesime ses verin ne olur, tutun elimden birlikte mücadele edelim. Gelecek göz göre göre ellerimizden kayıp gidiyor. Ancak hep birlikte el ele mücadele edersek kurtarabiliriz hem kendi geleceğimizi hem çocuklarımızın geleceğini. Bu duygularla kucaklıyorum bütün çocuklarımızı ve ebeveynlerini...

Eskişehir'den Çiğdem

Görsel: pch.vector/Freepik

Bu okul hangi parayla bitecek?

18 YAŞINDAYIM. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa'da peyzaj mimarlığı bölümünde ilk senem. KYK yurdunda kalıyorum. Yurtta verilen yemekler yetmiyor, özellikle kahvaltı. Günün ilk saatlerini aç geçiriyoruz. Ulaşım öğrenciler için pahalı. Ben giderken üç, dönerken üç araç olmak üzere altı aktarma yapıyorum.

Mimarlık okuduğum için bu bölümde hem istenilen kitaplar çok pahalı hem de araç gereçlerimiz. Cetvel, kalem, teknik kalem, marker gibi ihtiyaçlarımız var ve bunlar gerçekten çok pahalı; hiçbir şeyin yanına yaklaşılmıyor. Normal defterler bile olmuş 40-50 lira, defter almaya gücüm yetmiyor.

Kıyafet almak istesem cebimden bir tişört (kaliteli ve uzun vadede giyebileceğim bir tişört de değil) için bile en az 150-200 lira çıkıyor. Eğer yurttaki dolabıma yiyecek stoklamak istersem her alışverişte 140-150 lira.

Dolabıma yiyecek almak zorundayım, bir şekilde karnımı doyurmak zorundayım. Sabahları kahvaltı zaten az miktarda, yurtta öğlen yemek verilmiyor. Öğlen okuldaysam okul yemekhanesinde yiyorum ama yurtta kaldığım günler için (haftada 3 gün) öğlen yemeğimi kendim bir şekilde ayarlamak zorundayım.

Sosyal hayattan zaten bahsedemiyorum; dışarı

Fotoğraf: Evrensel

çıkmaq için aileden zengin olmak gerekiyor sanırım. Ve benim annem (babamla ayrılır) İzmir Büyükşehir Belediyesinde süpürgeci olarak çalışıyor. Bir kardeşim daha var 11 yaşında, 7. Sınıfa gidiyor.

Sözün kısası devlet bursu yeterli olmadığı sürece, yurtlar, otobüsler öğrenciye ücretsiz olmadığı sürece bu okul nasıl bitecek kaygılıyım...

İÜ Cerrahpaşa Fakültesi öğrencisi

Çantamız taş dolu ancak birlikte hafifletebiliriz!

Funda SANCARBARLAZ
Bursa

Üniversitelerin bir kısmı açıldı bir kısmı ise önümüzdeki günlerde açılacak. Ancak üniversite yaşamı heyecanının yerini bir sürü soru işareti dolduruyor. Ne yiyip ne içeceğim? İhtiyaçlarımı nasıl karşılayacağım? O yüzden okul çantamıza bu yıl derinleşen ekonomik kriz yükünü koyuyoruz.

Sokakta rahatça yürüyememe, demokratik her türlü hakkımıza saldırı, barınma sorunu, taciz, mobbing, baskı ve daha niceleleri ile çantamız doldu, kambur yapıyor. Yüklerimiz her sene olduğu gibi ağır ama yürümekten asla vazgeçmiyoruz.

ÇALIŞMAK, OKULU BIRAKMAK, AİLE EVİNE DÖNMEK

Memleketlerinden gelen genç kadınlar yine okuyabilmek için çalışmak zorunda kalıp bir yandan geçim derdi bir yandan da okul derdine düşüyor. Genç kadınların yazılarında, mektuplarında hep okuduğumuz o cümleyi hatırlayalım: "İhtiyaçlarımı karşılayabilmek ve okuyabilmek için çalışmalıyım."

Özellikle bu yaz ayında birçok üniversiteli genç kadın geçinemedikleri için ve yüksek ev kiralari yüzünden taşı tarağı toplayıp aile evlerine dönmek zorunda kaldı, bu dönem de aileye bağımlılıkları

zorundalıktan doğru daha da artıyor ve hayatlarının her alanında daha da sıkışıyorlar.

İşyerlerinde şiddetin ve tacizin her türüsüyle karşı karşıya kalıyor. Özellikle çalıştıkları cafe ve barlarda "Güzel giyin, makyaj yap, gül, sıcak kanlı ol, sohbet et" gibi direktiflere maruz kalıp belli bir kalıba sokulmaya çalışılıyor. Hayatın gittikçe pahalılaştığı bu dönemde yarı zamanlı ya da tam zamanlı işlerde asgariden az ücretler alarak çalışmak zorunda olup, okuyabilmek için hem sosyal hayatlarından hem de okullarından vazgeçiyorlar.

KYK yurtlarında 4 kişilik odaları 6 ve 8 kişilik yapmaları, odalardaki çalışma masalarını çıkartmaları, yemeklerin sabit bir menü şeklinde olması gibi birçok yeni uygulamayla geçim derdi ve barınma sorunu öğrenciler için can alıcı bir yerde duruyor. Dönem açılmadan özellikle KYK'da kalan öğrencilerin çeşitli WhatsApp grupları kurup meseleyi tartıştıkları ve kamuoyu yaratma girişimlerinin olduğunu şimdiden duyuyoruz. Bu demek oluyor ki öğrenciler bu dönem söz söylemekten geri durmuyor. Öğrencilerin demokratik mekanizmalarının olmaması, tek adam yönetiminin üniversitelerdeki demokratik alanları yok etme girişimleri de bu dönem artarak devam edip mücadele edilmesi gereken bir tablo olarak karşımıza çıkıyor. Yani sırtımızda kambur yaratan yükleri el ele verip boşaltmak zorundayız.

ÖRGÜTLÜ AĞLARIMIZDAN KORKUYORLAR!

Kadınlara yönelik işlenen suçlarda cezasızlık, her biri bir öncekini aratan korkunç yargı kararları, şiddeti körükleyen nedenler peşi sıra artarken aynı zamanda kadınları şiddete karşı koruyacak, şiddeti önleyecek mekanizmalar bir bir ortadan kaldırıldığında da şahit olduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Fakat bu dönemde özellikle üniversitelerde genç kadınların yer yer topluluklarla yer yer Ekmek ve Gül gruplarıyla bütün bir toplumsal yaşamı değiştirme mücadelelerine de tanık olduk. Bu yıl da yine üniversitelerde güvenli kampüs oluşturmak yerine kadın üniversitelerini gündeme sokmaya çalışsalar da güvenli kampüs talebi genç kadınların daha gür bir sesle dile getirdikleri en acil ihtiyaç olarak karşımızda duruyor.

GÜCÜMÜZ BİRLİĞİMİZ

Baskılar, taciz ve şiddet gittikçe artarken gerekli önlemlerin alınması için çeşitli üniversitelerde genç kadınlar taciz ile mücadele ve önleme komisyonlarının faal bir şekilde çalışması, yurtlarda ve kampüslerde güvenliğin sağlanması talepleriyle topluluklarda ve genç kadınların örgütlü bir şekilde çalışma yürütmesi önemli bir yerde duruyor. Kadın topluluklarının faaliyet alanları yaratması kendimizi ifade etmek ve tartışmak için alanlar yarattığını biliyoruz. Toplulukların yarattığı bu tartışma alanlarını genişletmek

ve bu alanları terk etmemek kadınların üniversitelerde kurdukları örgütlü ağların gelişmesini ve büyümesini sağlar. Özellikle kadın topluluklarıyla birbirimizin hayatlarına dokunarak sırtımızı güvenle yasladığımız birçok genç kadının bir araya gelip kurduğu örgütlü ağları hemen hemen bütün üniversitelerde gördük.

Genç kadınların kurdukları bu ağdan ve yan yana gelmelerinden korkmuş olacaklar ki yakın bir tarihte İçişleri Bakanlığı 81 il valiliğine "üniversitelerde güvenlik ve barınma tedbirleri" konulu bir genelge gönderdi. Yapılan toplantıda alınan kararda öğrenci toplulukları ve kadın platformları için "illegal yapılanmalar" dendi. Bu kez de üniversitelerde güvenli kampüs talebi olan genç kadınlar hedef haline gelirken kadınların başvurabilecekleri bütün mekanizmaları ve yasal hakları elimizden almaya çalışmaktan vazgeçemediklerini tekrar göstermiş olduklar. Büyük çabalarla kurulan yan yana gelen genç kadınların kurdukları topluluklara vurmaya çalışılan bu darbe kadınların şimdiki kadar büyük mücadeleler vererek elde ettikleri haklara vurulan bir yumruk.

Eşit, özgür bir yaşam talebimizden tutalım da güvenli kampüs barınma hakkı, eğitim hakkı gibi bütün haklarımızı yine yeniden bir araya gelerek kazanacağımızı da biliyoruz. Şimdi o doldurdukları çantaları boşaltıp eşit, özgür, şiddetsiz ve haklarla dolu bir çanta yapıp tekrar yola koyulma vakti...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

ANKARA ONKOLOJİ HASTANESİNDE NELER OLDUĞUNU İŞÇİLERİ ANLATIYOR

'Hastane kapandığında biz kapıda kalacağız'

Sevda ÖNCÜL
Ankara

Ben Onkoloji Hastanesinde çalışan bir işçiyim. Hastanelerin durumu vahim, hastaların daha vahim. İşe girdiğim günden beri hastane taşınacak diye korka korka çalıştık. Bu hastaneyi kapatmak için ellerinden geleni yapıyorlar. İnsanlar, hastalar ayaklandı, medya duydu diye göstermelik açıklamalar yapıldı ama işin aslı bu değil. Çünkü gözden çıkarıldı bu hastaneler ve hastalar.

Şehir hastanesi adı altında hepsini toplayıp, okumuş memurumuz, doktorumuz, hemşiremiz esir edildi. Bunları geçtik, peki biz işçilerin durumu ne olacak? Hastane yönetimi bize, "Bizim işimiz değilsiniz" diyor. Taşeron firma "Ben elemanıyla geldim, siz benim elemanım değilsiniz" diyor. Peki bu işler ne olacak? Yemekhanedeki işçiler, katlarda çalışan bütün işçiler zor durumda. Kimse işçiyi kabul etmiyor. Hastane kapandığında kapıda biz işçiler kalacağız.

BİR ŞEY KALMAYANA KADAR TAŞIYACAKLAR

Üzgün ve kaygılıyız, çünkü ekme kapımız kapanıyor. Kimse kapanmıyor demesin, ufak ufak taşıdılar hastanemizi. Devam da ediyorlar ve edecekler. Çünkü fark etmeyelim istiyorlar. Doktorlar ve hemşirelerimiz açıklamanın ardından sessiz sedasız gönderildi. Ambulanlar, gereçler, hastalar. Hepsini taşınmak için hazır bekletiliyor.

Tüm işçiler ise tedirgin, kadro denildi, onu bekliyoruz. Kadro için de 2015 yılı şartı getirilmişti. Sonradan işe girenlere ne olacak? Bu kadronun neresinde olacak işçiler

bilmiyoruz. Ben 2017 girişliyim. Asgari ücretle nasıl geçiniriz diye düşünürken şimdi onu da elimizden alıyorlar. Bu sorunumuzu kendi aramızda bile konuşmuyoruz çünkü konuşanın başı derde giriyor. Kısacası hastane taşınıyor, işçi mağdur.

HESABINI KİME SORACAĞIZ?

Son bir yıldır aylık sözleşmeler yapılarak tazminat hakkımız elimizden alınıyor. Bunun hesabını kime soracağız bilmiyorum. Ama artık bir şeyler yapılması gerekiyor. Sesimizi duyurmak ve halkımızdan destek almak istiyorum. Okuyan iş bulamıyor, işi olanın elinden işi alınıyor. Bir sürü vaat var ama icraat göremiyoruz. Eğitim ve araştırma hastaneleri ortadan kaldırılıyor. Doktorlar bile uzmanlıklarını alacakları hastaneleri kaybediyor, böyle de bakmalıyız.

Atanmamış öğretmenim, Onkoloji hastanesinde işçiyim, yakında işsizim

BANA öğretmenlik yaptırmadılar şimdi de zar zor girdiğim hastanedeki işimi elimden alacaklar

Ben Onkoloji Hastanesinde çalışan bir öğretmenim. Burada bir işçiyim ama aslında bir öğretmen... Ataması yapılmamış bir öğretmen... Hayat kurtarmak için ne yapılırsa onu yapıyorum. Çocukluğumdan beri hayalim olan mesleği kazanmak gurur vericiydi. Okurken de aynı heyecanla okulun bitmesini bekledim. Hayat değiştirecektim. Sonra okul bitince sınava hazırlandım, hepimiz gibi. Aslında yeterli puanı aldım ama mülakatta elendim. Sonradan duydum benden düşük puan alan, amiyane tabirle dayısı olanlar üç beş bin vererek atanmışlar. Hayallerimizi üç beş bine sattılar. Biz de sadece izledik ve ataması yapılmayan öğretmenler listesine eklendik. İsmimiz ataması yapılmayan oldu, oysa sadece tanıdığım yoktu. Önce tekrar denemek için uzun uzun ders çalıştım. Sonra çevremizde böyle insanlar olduğunu görünce de tüm hevesim kaçtı. Anladım ki memur olarak öğretmenlik yapamayacaktım. Yine de hayat değiştirme, birilerine umut verme gayemden vazgeçemedim.

Özel okullara, dershanelere başvurduğum. O kadar komik cevaplar aldım ki anlatamam. Tecrübe isteyenler içlerinde en masumu kaldı. Çoğu dersane "1000 liraya başlatalım" dedi. Asgari ücretin çeyreğini alırken nasıl ev geçindirip yuva kurabilecektim. Özel dersler için saati

45 lira dediler. Kendime faydam olmayacaksa başkasına nasıl faydam olacaktı? O kadar sene emek verdikten sonra bir de üzerine geçim kaygısı başladı. Ailemden artık para istemeye yüzüm kalmamıştı. Ama sesimizi duyurmaya çalışınca, "Sokağa dökülen öğretmene ihtiyacımız yok!" diyorlar. Bizim sokağa çıkmaya madden, manen gücümüz kalmadı ki artık! Kutsal mesleğimizi ayaklar altına aldılar da toplumumuz görmedi. Hâlâ insanlar yaşananları yalan sanıyor.

DOKTORLAR HEMŞİRELER HEPSİ GİTTİ

Baktım bu böyle olmuyor her işe başvurduğum. Garsonluk da yaptım, mağazada elbise de katlandım. Her işi yaptım. Bundan gocunmuyorum ama kendi mesleğimi yapmak istiyorum.

Zar zor girdiğim bu hastanede temizlikçi olarak çalışıyorum. Bulaşık yıkıyorum, bir yerlerin çöplerini topluyorum, yine de hakkımla para kazanıyorum. Ama burada da gördüm ki Onkoloji bir hastane değil, para kazanmak için bir paravan. Ne kadar kıymetli bir hastane ama görülüyor. Sırf para için burayı şehir hastanesine taşıyorlar. Taşınmıyoruz diyene inanmayın yalan hepsi. Doktorlar, hemşireler, hepsi gitti. Olan, burada kalan ve hayat savaşını veren hastalara oluyor. Bu hastane onlar için tek umut, onu da ellerinden alıyorlar. Ayrıca zar zor bulduğum bu işten de bizi atıyorlar. Bizi malzeme olarak gösteren sözleşmemizle, burada da ülkede de zaten malzemenin farkımız kalmıyor. Ne olur artık uyanın da hakkımızı isteyin.

Onkoloji Hastanesi işçisi
ANKARA

**ÇOK ŞEYİMİ İSTİYORUZ?
GÜVENLİ ORTAM İSTİYORUZ**

90 metre kare ev bize saray gibi geldi

Fotoğraf: Murat Uysal/Evensel

Fulya CAN Elazığ

Elazığ depreminin ardından Kırklar Mahallesi konteyner kentinde konuk olmuştuk Canpolat ailesine, konteyner kentte yaşayan herkese tercüman olmuştu anlattıkları. 2020 yılı ocak ayında yaşanan depremin üzerinden uzunca bir zaman geçti. Yazlar, kışlar, geçim sıkıntısı, temizlik, okul, ev, yemek, kediler, kuşlar, hastalık, sağlık, ölüm, yaşam vb. sayamadığımız binlerce dakika, gece - gündüz, 24 Ocak, 8 Mart, 2020, 2021, 2022...

Serpil Canpolat 43'ünde, iki kız annesi. Bir de sokak hayvanlarının ve kedilerinin annesi. Depremde evleri kullanılmaz hale gelmiş, bir gece sokakta karda kıyamette birçok insan gibi soğuktan titremiş çocuklarıyla, eşiyile. "Sirenler, yaralılar, telaşla birbirine ulaşmaya çalışan insanlar... Mahşer yeri gibiydi. Başımıza topraklar dökülüyordu.

O geceyi dışarıda geçirdik.
İnsanlar panik halinde
ne

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

yaptığını bilmez durumdaydılar. Aşırı bir soğuk vardı durulmuyordu sokakta ama biz komşularla boş alanda ateş yapıp sabahladık..."

Ertesi gün eşinin kardeşinin lokantasında bir köşede üç gün kalmaları çok üstüne çok yaşattı: "İşyerinde kalıyoruz. Rahat edemiyoruz. O sırada sürekli ölüm haberleri var. Zaten büyük bir şokun içerisindeyiz. Evimiz ne olacak diye sorular aklımızda." Bir çıkar yol aramaya başlıyorlar, sonra üç aile Serpil'in babasının evine taşınıyorlar. Üç oda bir salon. 13 kişi. Üç ay. Serpil şöyle özetliyor: "Zaten yıkılmak üzere olan evimizden eşyalarımızın tamamını alamadık. Beyaz eşyalarımızı alabildik sadece. Yatacak yer bile yok. İlk başlarda konteyner da verilmedi. Resmen dışarıydık. Ailecek karar aldık konteyner için müracaat ettik. Bir oda da olsa, bir teneke parçası da olsa gidip kalalım artık. Bize çıktı konteyner oraya yerleştik."

Çocukları için de şu ifadeleri kullanıyor Serpil: "Çocuklarımdan biri YKS'de geçti LGS için hazırlanıyordu. Onlar da çok kötü etkilendiler. Çok iyi sonuçlar alacak öğrencilerdi. 20 metre kare bir alanda yaşıyorsunuz. İnternet yeterli değil. Ders çalışacak ortam yok. Yine de büyük kızım Muş'ta PDR kazandı.

Küçük kızım da bir Anadolu lisesi kazandı."

YAZIN SICAKTAN, KIŞIN SOĞUKTAN PERİŞAN

Canpolat ailesi deprem şokunu atlattıktan bir de pandemi şoku yaşıyor. Serpil'in eşi Çetin işsiz kalıyor. Başlıyor maddi sıkıntılar: "Sonrasında psikolojik sıkıntılar yaşamaya başladık. Travmalar, panik atak, geleceğimizle ilgili belirsizlik yaşadığımız kaygıyı artırdı. 13 kişiyle yaşadığımız ev ayrı bir sorundu ama konteyner bambaşka bir yaşam alanı. Bir göz olsun kendi evim olsun diye düşünüp geldik konteynera. Ama anlatılamaz derecede kötü bir yaşam içerisine girdik. Bütün bunların yanı sıra yazın sıcaktan kaşın soğuktan perişan olduk. Ama ev bulamayınca insan çadırda bile kalır."

DAYANIŞMAYLA YAŞAMI KURDULAR

Canpolat ailesi diğer aileler gibi konteyner kentten çıktılar. Şimdi yeni evlerinde yeni umutlar, yeni hayaller, yeni bir hayat içerisinde can bulmaya başladılar. Serpil'in 16 yaşındaki kızı Meva, "Bu ev kocaman. Ders çalışabileceğim bir odam var artık. Çok güzel bir şey bu. Kedilerimle uyuyabiliyorum rahatça" diyor. Aileye saray gibi gelen ev ise 90 metre kare.

Serpil konteyner kentteki yaşamını aktarıırken duygulanıyor. Kendi tabiriyle, "Kaldığımız sokakta biz bir aileydik diğer yaşayanlarla. Üç ay çok bocaladık. 20 metre kare sonuçta. Sağlık ve temiz-

lik büyük sıkıntıydı. Ama alıştım. Komşular edindik. Hepimiz bir olduk derdimiz bir kahırımız bir oldu. Kimsenin bize yaşatmadığı dayanışmayı birbirimiz için yaptık. 'Serpil abla koş kedi doğum yapıyor. Serpil abla koş annem hasta. Serpil abla koş...' Oranın ablası oldum resmen. Kedilerim vardı. Bakmak zordu, ama kıt kanaat de geçinsek onlara da bakıyorduk. Bir kediye serum taktık yirmi gün kucağımızda taşıdık. Veterinerlerin mesleğini ellerinden alacağım bu gidile (gülüyor). Konteyner izi hiçbir zaman silinmeyecek aklımızdan ailecek. Bir eve geldiğimizize halen inanmıyoruz. 90 metre kare ev bize saray gibi geldi."

Komşularını da unutamıyor Serpil. Her birinin derdini kendine dert etmiş. Geride bıraktığı için üzgün. Ziyaretlerine gitse de özlem duyduğunu belirtiyor ve ekliyor, "Remziye abla sigara sararak geçimini sağladı. Ayten abla... Selma Hanım... Hayatı paylaştık. Yoktu hiçbirimizde ama olanı da tabaklara koyar bölüşürdük."

EVLERİNİN YAPIMINA YENİ BAŞLANDI

Canpolat ailesi yeni bir TOKİ evine çıktı. Ancak hak sahibi olmalarına rağmen evlerinin yapımına yeni başlandı. Yaklaşık bir yıl sürecek. Yeni evlerinde aylık 600 TL ile oturacaklar. Hak sahibi oldukları eve çıksalardı iki yıl ödeme yapmayacaklardı. İki yılın sonunda da kira öder gibi ev sahibi olacaklardı. Konteyner kent aile için dayanılacak gibi olmadığından kira da olsa çıkmaya karar vermişler. Konteyner kentte kalan son birkaç aile aynı düşünceyle ayrılmış. Çetin iş arıyor. Meva okula gidiyor. Serpil evde şimdilik.

Dram gibi gelse de Canpolat ailesinin yaşadıkları, gittikleri her yerde umudu yeşertmişler. Umut her birimiz için yaşamın anahtarı olsun.

DERS ÇALIŞACAK YER YOKTU

Meva 16 yaşında ailenin en küçüğü. Deprem ve sonrası Meva için de çok sıkıntılı geçmiş: "13 kişilik evde yatacak yer bulamıyorduk. Kuzenlerimle her gece dua ediyorduk kurtulmak için. Sonra konteynera geçtik ilk iki gece hiç uyuyamadık. Bir süre sonra alıştım. Ailemle kalmak daha güzel konteyner da olsa. Ama konteynerda da çok kötü zamanlar geçirdim. Ders çalışacak bir yer bile bulamıyordum. Çok zordu."

Bir yüzleşmenin filmi: Gelecek Uzun Sürer

Bahar YALÇIN
Adana

Savaş bir gün biterse kendimize şunu sormalıyız; “Peki, ölüleri ne yapacağız, neden öldüler?”
Cesare Pavese

Gelecek Uzun Sürer, senaristliğini ve yönetmenliğini Özcan Alper’in yaptığı 2011 yapımı sinema filmi. Pek çok ödül aldı, bir Adanalı olarak, Altın Koza Film Festivalinde aldığı sayısız ödülünden bahsetmeden de geçemeyişim. Senaryodan, görüntü yönetmenliğine, film müziklerinden oyunculuklara kadar ince ince işlenmiş emek dolu bir film. Her şeyin giderek daha da yavanlaştığı bu günlerde “derdi ve inceliği” olana sarılmak gerekiyor. Belki de bu sayede film boyunca Yaşar Kemal’i ve ağıtlarını, Furuğ Ferruhzad’ı ve gamlı sesini, Andrey Voznesenski’nin Oza’sını selamlıyoruz.

“hayat belki
bir kadının her gün filesiyle geçtiği uzun
bir caddedir
hayat belki
bir adamın kendini dala astığı iptir
hayat belki
okuldan dönen bir çocuktur”
Furuğ Ferruhzad

Furuğ’u anmışken hâlâ saçlarımızı ve yaşamımıza göz dikilen bu dünyada Masha Amini’den ve yaşamları için İran’da mücadele eden kız kardeşlerimizden bahsetmeden geçemeyeceğim. Dilerim bir kişi daha eksilmeyiz.

KENDİ
ACIMIZ VE SESSİZLİĞİMİZ

Filme geri dönecek olursak, hikâyemiz üniversitede müzik araştırmaları yapan Sumru’nun, tez çalışması için birkaç aylığına gittiği Diyarbakır’da izini sürdüğü ağıtların öykülerini araması ve bu arayışı sırasında hep erlediği kendi acısıyla da yüzleşmesini konu ediyor. Sumru, yolculuğu ile birlikte bir mektup bırakıp uzaklara giden sevgilisi Harun’u hatırlar.

“Sanırım bir daha karşılaşmayacağız ama insan yine de umut etmek istiyor. Çünkü umut etmeden yaşamak ne kadar zor, değil mi? Bir gün hiç beklemediğin bir an hiç beklemediğin bir yerde karşılaşabilmeyi nasıl istediğimi anlatamam. Şimdi güneşli ve güzel günlere olan inancımızla sözleşelim...”

Sumru Diyarbakır’ a vardığında korsan DVD satıcısı Ahmet ve terk edilmiş bir Ermeni Kilisesinin bekçisi Antranik Amca ile tanışır ve yolculuğu daha da anlamlı hale gelir. Sumru’nun röportaj yaptığı eşlerini, oğullarını ve yakınlarını bir hiç uğruna kaybetmiş, yitirdiklerinin kemiklerini bile hasretle bekleyen kadınların oyuncu olmadığını, yönetmenin özellikle o bölgedeki kadınlarla çalıştığını belirtmek istiyorum. Gelecek Uzun Sürer sırf bu sebeple bile kucaklanmaya değer.

Sumru, hiç bilmediği bir coğrafyada insanların acısını ve seslerini anladıkça kendi acısını ve sessizliğini duyar. Yolculuğunu tamamlar. Gerçekten de öyle değil midir? Ötekine kör sağır olan birinin kendi acısını duyması ve yarasına merhem sürmesi mümkün müdür?

Gelecek uzun sürer filmi afişi

Çiğdem ÖZBİLGİLİ
Özlem ÖZÇELİK
Adana

ADANA Ekmek ve Gül Grubunun gelenekselleşen 8 Mart etkinliği için 2023 yılında geçmiş yıllardan farklı bir çalışma yapmaya karar verdik.

Ekmek ve Gül dergisine gelen okur mektuplarını derleyerek, bu mektupları kısa tiyatro metinleri olarak şekillendirip, çalışmalara başlamak üzere start verdik. Henüz erken mi? Değil. Çünkü “Çok uzundur dostlar bizim yolumuz...”

Mektupların seçilmesi aşamasında arkadaşlarla biraz zorlandık desek yeridir. Zira her mektup ayrı bir yaşanmışlığın hüznüyle duruyordu karşımızda. Gözlerimizin değdiği her mektup bize, dayanışmanın ve mücadelenin çok daha fazla büyümesi gerektiğini ilan ediyordu.

Bu çalışmada Adana Umut Sahnesi Yönetmeni Şahin Kelleci mektupların oyun metnine dönüştürülmesi hususunda desteğini bizden esirgemedi, sağ olsun!

Mektupların tiyatrolaştırılması aşı-

8 Mart için şimdiden...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

masında, karakterlerin isimlerini, erkek şiddetine maruz kalarak yaşamını kaybeden kız kardeşlerimizin isimlerinden seçtik. Çünkü onların yaşamları da bu mektuplarda geçen yaşamların benzeriydi. Bir yandan hayatın zorluğuna

karşı mücadele ediyor, bir yandan da maruz kaldıkları şiddete karşı mücadele ediyorlardı. Onları anmak ve ölümsüzleştirmek adına karakterlere isimlerini verdik.

Çalışmamızda birçok kadınla bir

araya gelecek olmanın heyecanı içindeyiz şimdilerde. Sahneye hiç çıkmamış, belki hayatında tiyatroya dahi hiç gitmemiş kadınlarla hayattan kesitler sunacağız rol icabı. Her zaman olduğu gibi bu çalışma vesilesiyle de elimizin değdiği, yüreğine dokunabildiğimiz kaç kadın olursa, o kadar artacağız ve o kadar iyi iş başarmış olacağız.

Mektuplardan derlediğimiz skeç gösterilerimizin, Ekmek ve Gül korumuzun ve birçok çalışmayla zenginleştiğimiz 8 Mart dayanışma etkinliğimizin şimdiden coşkuyla geçmesi temennisiyle bitiriyoruz mektubumuzu. Nice dayanışma dolu 8 Martlara...

ÇAĞRIMIZDIR!

Bu etkinlikte bizimle birlikte yol almak isteyen kız kardeşlerimize de ağıttan çağrımızdır. Çalışmalarımızda yer almak, sahnede rol almak isteyen herkesi yanımızda görmek isteriz. İletişim kurmak için Ekmek ve Gül Adana sosyal medya hesaplarımızdan veya 05459581655 numaralı telefonda bize ulaşabilirsiniz. Unutmayın ki hepimizin yapabileceği bir şeyler her zaman mutlaka var...

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Dilan'a mektup

Nesligül SARIKAYA
Adana

Canım kızım, uzun süredir konuşmadık seninle, konuşup dertleşemedik. Hani sen bana derdin ya "Anne seninle konuşmayı özledim." Ben de çok özledim annem. Dile kolay, 7 yıl bitti. Koskoca 7 yıl. Sen gittiğinde doğan çocuklar okula başladı. Ben 7 yıldır sensizim, seninle konuşamıyorum, dertleşemiyorum. Çok sürmez, yanına gelirim sanıyordum. Yok hâlâ buradayım. Biliyor musun kuzum; sen gittikten sonra cennete inanmaya başladım. Çünkü buralardan daha iyi bir yerde olduğunu bilmeye ihtiyacım var. Oralarda bir yerlerde iyi, mutlu, huzurlu olduğunu bilmeye ihtiyacım var. Başka türlüünü düşünemiyorum. Bedenininde nerede olduğunu biliyorum ama senin bir yaşamışlığın var, enerjin var. Ona ne oldu? İşte bunun için artık cennete inanıyorum. Yoksa içimde kopan kıyametle nasıl baş ederim? Çevremdekileri kırıp dökerim. Böyle bir şeye hakkım yok. Bana dediler ki "7 yılda ne değişti?" Duygularımı soruyorlarsa onlar hep aynı. Hâlâ kendimi içten içe yanan bir çınar ağacına benzetiyorum.

Ekim'in 6'sında mahkememiz var. Yine gideceğim son anılarının olduğu şehre. Mahkemede hakimlerin hiçbir isteğimizi kabul etmeyeceğini izleyeceğim. Avukatlarımızın hiçbir talebine olumlu yaklaşmayacaklarını, her şeyi reddedişlerini izleyeceğim. Gösterilen onca delilleri görmezden gelip kendi bildiğini okuyuşlarını izleyeceğim. Dilan'ım, biliyor musun ben avukatları hep süslü püslü, kibirli, parası bol, millete tepeden ba-

10 Ekim 2015'te Ankara Garı'nda IŞİD'in gerçekleştirdiği bombalı saldırıda yaşamını yitiren arkeoloji öğrencisi Dilan Sarıkaya'nın annesi Nesligül Sarıkaya'dan mektup var...

kan insanlar sanırdım. Ama kızım inan öyle güzel bir avukat ordumuz var ki; yemin ediyorum hepsinin önünde saygıyla eğilirim. Kalender, mütevazi, insana insan olduğu için değer veren omurgalı, pırıl pırıl insanlar... Senden sonra tanıdım onları. Ama keşke bedeli senin gitmen olmasaydı.

Biraz da politikadan konuşalım seninle, ikimizin en sevdiği şey. Bu mahkemelere her gidip geldiğimde "Bitmedi mi daha?" diye soruyorlar. Ya ben de bitmesin istiyorum, şu iktidar değişmeden bitmesin. Çünkü mahkeme iktidarın baskısı altında. Eğer iktidar giderse belki mahkeme üzerindeki baskı kalkar, hakimler, savcılar daha adil bir karar verirler. Biliyorum şimdi bana gülüyorsun, "Anne bu sistem değişmezse hiçbir şey düzelmez. İktidarın değişmesinden çok şey bekliyorsun" diyorsun. Biliyorum ama ne yapayım annem? Bir umut işte. Sana bir şey itiraf edeyim mi? Belki çok bencilce ama ne ekonomi ne yoksulluk ne haksızlık... Hiçbiri umurumda değil. Ben zaten bunlarla büyüdüm, bu yaşa geldim. Hayatım boyunca bunlarla mücadele ettim, yine ederim. Benim tek derdim o mah-

kemenin adaletli davranması. Seni benden, sizi bizden ayıran, size bunca acıyı yaşatan bütün suçluların adil biçimde yargılanmaları. Zaten mahkemeler adil yargılanma yaptıklarında suçlular en ağır cezaları alıyorlar. Belki benimki bir hayal, bir umut...

Canım yavrum, kuzum, bir tanem. Ben hâlâ fotoğraflarına bakamıyorum. Fotoğraflarına, gözlerine baktığımda sanki göğsümün ortasına birileri büyük bir balyozla, tüm gücüyle vuruyor, nefes alamıyorum. İnanmıyorum gittiğine. Bana o kadar saçma geliyor ki gidişin; hâlâ sanki odalardan çıkacak, bana bir şeyler soracak ya da bir şeyler anlatıp beni güldürecek. Sanki hâlâ benimlesin, benim yanımdasın. Zaten benim yanımda olduğunu hissediyorum bazen. Ama kafamın içinde mi oluyor, yoksa gerçekten buralarda mısın bilmiyorum. Eğer bunlar kafamın içinde oluyorsa, deliriyorsam da olsun. Alzheimer olmaktan iyidir. Alzehemir olup seni unutmaktan iyidir. Çok özledim be kuzum çok... İnan bana sana ailece çok ihtiyacımız var. Geçen gün Cengiz'e sordum "Ablanı düşünüyor musun?" diye. "Anne" dedi. "Ben o işe her gittiğimde işe değil sanki ablama gidiyorum. O işi ablamın sayesinde buldum." O da kendince bir şeyler yaşıyor. Baban desem bir garip. Ben üzülmeyle ilgili belli etmiyor ama ben bazen gözünün yaşını silerken yakalıyorum.

Birtanem, gel be rüyalarım! Çok gerçek gibi oluyor, bana sarılıyorsun, öpüyorsun, kokluyorum seni. Bak diyorum, Dilan'ım gitmemiş. Gitseydi onun kokusunu duyar mıydım? Sonra uyandığimde aynı acıyı bir kez daha yaşıyorum. Aynı kıyamet yine kopuyor içimde. Ama olsun, sen gel yine de. Fotoğrafların yetmiyor. Fotoğrafların bana sarılmıyor ki.

'Gülsüm geri gelmeyecek, devlet bunu nasıl telafi edecek?'

Burcu YILMAZ
Ankara

Gülsüm Kuyar, hayatta kalabilmek için tüm yolları deneyen, ancak sesini yargıya, kolluğa ve devlete duyuramayan kadınlardan sadece biri... Hayatının her anı mücadele ile geçen Gülsüm'ün hikayesini ne yazık ki boşanma aşamasında olduğu ve uzaklaştırma kararı aldığı eşi tarafından öldürüldükten sonra öğreniyoruz. Gülsüm'ü karakoldan "Eşin seni seviyor. Sana bir şey yapmaz" diye yollayan polisler ve Gülsüm ile arkadaşlarının her seferinde arkasına sığındıkları "devlet" kadınların güvenliğini sağlama ve koruma görevini çoktan başka bir erkeğin insafına bırakmış. Şu bilgiyi de eklemek gerek, Gülsüm Kuyar öldürüldükten bir gün sonra katiline zorlama hapsi verildi. Yani koruma kararını ihlal etmenin bir suç olduğu Gülsüm öldürüldükten sonra yargının aklına geldi.

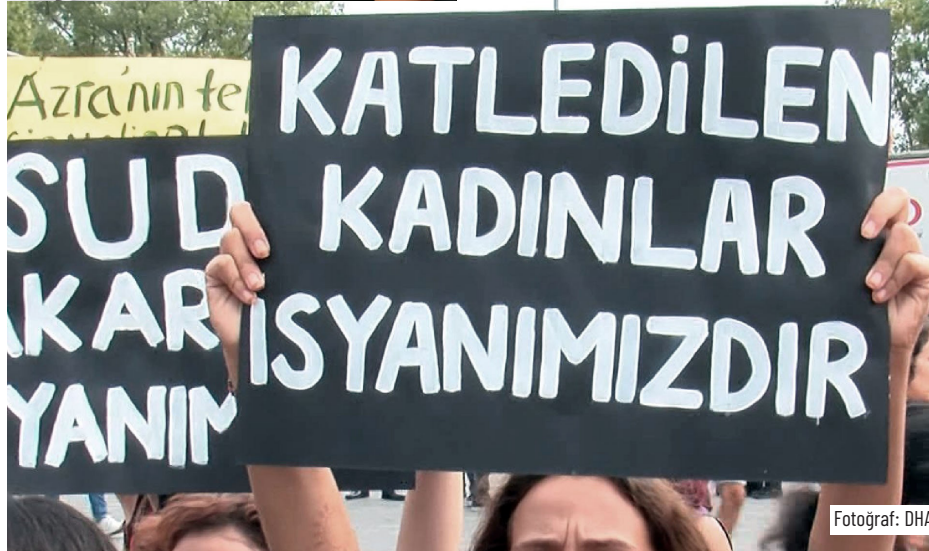
'GÜLSÜM'Ü YAŞATAMADIK ÇÜNKÜ DEVLET KORUMADI'

Güya Mehmet Kuyar, artık yaşadıklarına dayanamayıp boşanmak isteyen Gülsüm'ü seviyordu! O kadar seviyordu ki 12 yılın sonunda hayatın bütün yükünü, çocukların bakımını, evin geçimini "sevdiği" kadının sırtına yük etmişti.

Gülsüm, çalıştığı okuldan çıktıktan sonra evin kirasına, faturasına, çocukların eğitim ve bakımına yetişmek için ek iş yapıyordu. Çünkü o kimseye muhtaç olmak, hele de şiddet gördüğü eşine katlanmak zorunda kalmak istemiyor-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Fotoğraf: DHA

du. Bir arkadaşı duruşma salonunda Gülsüm'ü "Biz kardeşten öteydik. Üç kadın arkadaşlık her şeyimizi birlikte yapardık ama artık kardeşimiz yok" diye anlatmıştı. Mahkeme salonunda gözünü diktiği bir yazı olan "adalet" geç gelse de kardeşten öte üç kadının arasına koca bir yokluk dolmuştu.

Gülsüm'ün arkadaşı, ismini vermedi ama bir çırpıda yaşadıklarını, tanık olduklarını ve düşüncelerini "İsmim du-

ANNE FATMA ACAR: 'SADECE KIZIMI ÖLDÜREN BU KATİL Mİ SUÇLU'

GÜLSÜM'ün anne babasıyla ettiğimiz sohbete de benzer cümlelerin yanında aynı ihmallerle yolu açılan kadın cinayetlerini ve adaletin kime göre olduğunu dinledik. Gülsüm'ün babası Hüseyin Acar, "Buraya o katili getirirken onlarca polisi etrafına dikiyorlar ama benim kızıma bir tane-sini vermediler" dedi. Anne Fatma Acar ise "Kızımın da kaderi aynı oldu. Aslında kader değil bu, cinayeti. Kızım, Özgecan Aslan'ın okuldan arkadaşısıydı. O zaman da içimizde ateş düşmüştü şimdi de aynı ateş içinde yandık kavrukluk. Bizim yok oluşumuzu izleyenler de kadınlara bu hayatı reva görenlerdir. Şimdi soruyorum size sadece kızımı öldüren bu katil mi suçlu?" dedi.

ona veriyorduk. Okul müdürü dahi Gülsüm'ü korumaya çalıştı ama biz ne yaparsak yapalım Gülsüm'ü yaşatamadık. Çünkü devlet korumadı. Soruyorum size, bu durumdaki bir kadını devlet de korumayacaksa kim koruyacak? Benim başıma yarın bir şey gelirse ben nasıl gidip karakolun savcılığın kapısını çalacağım, şikayette bulunacağım? Gülsüm korku içinde yaşamaya çalışırken Mehmet, onu hep izliyordu. Şikayet etmesine rağmen kimse de 'Sen bu kadını neden takip ediyorsun? Uzaklaştırma kararın var ve suç işliyorsun' demedi. Anladım ki, her gün öldürüldüğünü duyduğumuz kadınlar bir anda öldürülüyor! Mehmet ceza olsa bile Gülsüm geri gelmeyecek. İki çocuğu, ailesi ve biz bir daha asla eskisi gibi olmayacağız. Devlet bunları telef edebilecek mi?"

Bugün ihmalleri sıralarken ismini vermeye çekinen ancak sözlerini sakınmayan, devleti ve tüm kurumlarını eleştiren Gülsüm'ün arkadaşı, Batı Adliyesinde "İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıl-masaydı belki bu kadar rahat davran-mayacaklardı" derken şiddet faillerinin katillere nasıl dönüştüğünü de bir kez daha anlatmış oldu.

Yerel yönetimler engellilerin hayatının neresinde?

Fotoğraf: Freepik

Zekine DÜNDAR
Malatya

MERHABA Ekmek ve Gül okurları. Ben Zekine. Engelli bir bireyim. Sosyal belediyeçiliği ile övünen Malatya Büyükşehir Belediyesi bizlere ne gibi zorluklar çıkartıyor, yaşam alanımızı ne kadar daraltıyor sizlere bundan bahsedeceğim.

Biz engellilerin hayatında yerel yönetimler çok önemli. Sosyal belediyeçilik burada önem kazanıyor. "Sosyal belediye" olduğunu iddia etse de Malatya Büyükşehir Belediyesi herhangi bir faaliyet yürütmüyor. Biz engelliler sosyal hayattan uzaklaştığımız gibi, sanatsal faaliyetlere de bir o kadar uzağız. Etkinliklere katılmak istediğimizde ya merdiven ya da uygun zemin olmaması gibi prob-

lemlerle karşılaşiyor, tiyatro, sinema gibi faaliyetlere katılmıyoruz. Bir diğer önemli problemimiz ise ulaşımdan istediğimiz gibi faydalanamıyor oluşumuz. İsteddiğimiz her durakta inip binemiyoruz. Bazı zamanlar şoförler bizi almakta direniyor. Bazen binmemize yardım etmiyor şoförler ve otobüsteki yolcular bize yardım ediyor. Bir an önce biz engelliler için durak zorunluluğu getirilmeli. Çünkü kışın özellikle gerçekten çok problem yaşıyoruz. Bazı arkadaşlarımız rampada, kar-kış zamanı ulaşım konusunda ciddi problemler yaşıyor.

Akü talep etmek için belediyeye başvuruyoruz, öncelik gelir durumumuz oluyor. Açlık sınırının üstünde olanlara ise akü verilmiyor. Ailede birinin çalışması bile akü almaya engel. Belediyeden alamayan arkadaşlarımız yardım

derneklerine ve arkadaş çevrelerindeki alabilecek insanlara başvurmak zorunda kalıyor. Sokakta da kendimizi güvende hissetmiyoruz. Belediyenin yaptığı yol çalışmaları, kazılan çukur ve kuyular bizim için büyük tehlike arz ediyor, özellikle de karanlıkta. Bazen çukurları görmeyip düşen arkadaşlarımız bile oluyor. Tüm bu sorunları düşündüğümüzde "sosyal belediyeçilik" böyle bir şey midir diye düşünmeden edemiyorum. Sadece engelliler haftasında hatırlamak, her imkanı sağlıyoruz deyip hiçbir şey yapmamak mıdır? Biz engelli bireyler olarak bizlerin de sosyal hataya katılma ve hayatın içinde bulunma hakkımız var. Bir an önce tüm bu sorunların giderilmesini istiyoruz. Toplumdan kopuk bir hayat değil, iç içe bir hayat istiyoruz.

BİR VELİ TOPLANTISINDAN NOTLAR: BU MASRAFLARA YETİŞEMİYORUZ!

MERHABA...

Okullar açıldı. Çocuklar bir sevinçle okullarına başladılar ama aynı sevinç biz velilerde de olsaydı keşke... Ama nasıl olsun? okullar açıldığı gibi kendimizi kocaman bir borç batağının içine düşmüş gibi hissettik, devletimiz sağ olsun. Kırtasiye, forma, ayakkabı, çanta, okul alışverişi derken daha yaptığımız masrafları sindiremeden bir de okullardaki sözde gönüllülük isteyen bağışların sancısını düştük.

Bugün ilkokul 3. sınıfa başlayan oğlumun veli toplantısına katıldım. Gonderdiğimiz okul Batıkent çevresinde herkes tarafından çokça talep gören bir okul. Neden olduğunu hâlâ anlamış değilim. Güya kolej standartlarındaymış, yok temiz okul sertifikası varmış, öğretmenleri çok iyiymiş vs. vs. Tabii her sabah müdür bey okula girişte bunlarla övünürken arkasındaki kötü senaryo-dan bahsetmiyor.

Kayıt yaptırmak için gittiğimizde istenen yüzlerce lira yetmiyor, temizlik görevlisi yok, güvenlik yok gibi hep aynı bahaneler sunuluyor, devlet yeterli desteği sunmadığı için okul görevlilerine ödenecek maaşlar, okul için temizlik ürünleri, kullanılacak A4 kağıtlara kadar hep velilerden isteniyor... Hem de zorunlu!

İstemezsen alma ya da götürme, bu sefer gruplarda isimler ifşa ediliyor, çocuklar arasında eşitsizlik oluşuyor veya "Hak yeniyor" diyerek olaylar çıkıyor veliler arasında.

Bugün toplantıda velilerin birçoğu beslenme listesine uymakta zorlandığını ifade etti. Üç çocuğu olan bir aile, "Her çocuğün beslenme listesindeki ürünler farklı, istenen şeyler ucuz değil" diyerek resmen toplantıda isyan etti. "Bir kek, bökrek, kuruyemiş ve sütü, meyveyi koymak, ekonomi böyleyken bizler için çok zor" diyerek beslenmeler için fikir öneri-

sinde bulundular. Her hafta keki, poğaçayı, böreği bir veli getirsin, tüm sınıfa yetecek kadar sırasıyla yapsın diyenler oldu, böylece her hafta yaptığımız masraflar bir miktar da olsa azalıyor diye düşündük, kararlar aldık.

Her okulda bir öğün ücretsiz yemek kampanyası tam da bu noktada bizim için çok önemli. Velilerin az da olsa yüklerini hafifletmek, her çocuğün eşit sağlığı ve hijyenik ortamlarda yiyeceklere ulaşabilmesi, devletin okullarda yapması gereken asıl işlerden en önemlisi bence. Bu yüzden biz velilere de bu kampanyayı büyütme, sahip çıkmak, gerekli şekilde yaymak düşüyor.

Toplantı sonlarına doğru "Gönüllülük esas" diyerek birinci dönem 500 lira olarak belirlenen bağışlar konuşuldu. Okul yönetiminin öğretmenlere bağışlar konusunda fazlasıyla mobbing yaptığını, "Senin sınıf az topladı, senin velilere sözün geçmiyor" diyerek baskı yaptığını bizzat

okulda görev yapan eğitimcilerden duymak da çok acı maalesef

Çocuk okutan aileler olarak gerçekten nereye, nasıl yeteceğimizi şaşırılmış durumdayız. Devlet okulları devlet okulu olmaktan çıkmış, bir nevi haraç kesen ağaların toplandığı kocaman binalara dönmüş durumda.

İnsanlar bu kadar mutsuz, bezmiş, yorulmuş durumdayken o okullarda görev yapan öğretmenler de, öğrenciler de, çalışan görevliler de eğitim öğretim ortamında nasıl rahat olacaklar hepsi meçhul.

Devletin gerçekten bir sosyal devlet gibi üzerine düşen, okullara sağlaması gereken yeterli imkan ve maddi destekleri biz her gün okul çıkışlarında konuşur, düşünür olduk. Artık gerçekten çok yorulduk. Öğretmen, öğrenci, veliler olarak bu yüklerin sırtımızdan alınması dileğiyle.

Ankara Batıkent'ten bir ilkokul velisi

10 YAŞINDAKİ AĞABEYİ KARDEŞİ İÇİN DERTLENDİREN EĞİTİM MASRAFI

ÖNCEKİ hafta Batıkent'te marketin servisini beklerken bir kadınla tanıştım. Sepetinde tamamen okul malzemeleri görünce ne kadar ödediğini sordum, bir dokun bin ah işit dedikleri bir sohbet başladı aramızda.

Bir ayki mutfak masrafını harcadığını, nerdeyse ekmeğin parasının dahi kalmadığını telaşla anlatırken, "Ne yiyip içeceğimiz acaba maaşa kadar" cümlesi döküldü dudaklarından. Eşi memur olan ve kendi çalışmayan kadın okul masraflarının yükünü şöyle paylaştı: "Kredi kartını verdi bana kocam, zaten borcu da çokmuş, kartlarla yaşıyoruz. Tek maaş ancak yetiyordu, şimdi okul masrafları ayrıca bir yük oldu." Bir yandan kızının okula başladığına sevinemediğini anlattı, diğer yandan da 4. sınıftaki oğlunun nasıl evin ekonomisini kendine dert edindiğini: "Alışveriş okulun ilk açıldığı günler gitmedim. Bir iki hafta beklersem biraz ucuzlar dedim. Oğlum bu sene 4. sınıfa başladı. Kızıma ağabeyinin eskilerinden ayarladım. İlk günler idare eder dedim. Komşu da bir çanta verdi, kızım çok ağıladı eski diye. Söz verdim 2. sınıfta alacağım diye. Bu duruma oğlum da çok üzüldü, biraz haylazdır, eşyalarını sürekli kaybeder. 'Artık dikkat ederim, hiçbir şeyi kaybetmem. Kardeşime yeni çanta al' diyor. 10 yaşındaki oğlumun bunları dert etmesi çok üzücü. Çocuklarımız ekonomik kaygıları olmadan okula gidebilsin istiyorum. Biz ne kadar onlara belli etmemeye çalışsak da elde değil. Bu koşullar değişsin diye ne gerekiyorsa yaparım, ancak korkuyorum. Eşimi işten atarlarsa evim de kira, sokakta kalırım. Ama biliyorum korkarak yaşamıyorum. Herkes benim gibi zor durumda biliyorum. Ne yapılmalı işte onu bilmiyorum."

**Yasemin KÖKTAŞ
Batıkent/ANKARA**

DEVLET OKULUNDA MIYIZ, ÖZELDE Mİ, BELLİ DEĞİL

KIZIM 8. sınıf öğrencisi, devlet okulunda eğitim görüyor. Öğrencilerin dersler için aldıkları kaynak kitaplar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yasaklandı ama aynı zamanda da Bakanlığın verdiği kitaplarla çocuklarımızın iyi yerlere gelebileceği bariz. Bu nedenle her dersten ayrı ayrı kaynak kitap isteniyor. Ben ve eşim emekliyiz, emekli maaşının en alt sınırında maaş alıyoruz. Bu durumda da okullarda istenen gerek kaynak kitap gerekse branş dersleri için gerekli malzemelere para yetiştirmek zorluk çekiyoruz. Devlet okulunda olmasına rağmen neredeyse özel okullara verilen kadar masraf oluyor. Sadece kaynak kitaplara toplamda 1500-2000 lira arası para ödeniyor ki, sadece kitaplar ve malzemeler değil, okullarda zorunlu tuttukları okul formalarının da sadece bir parçası 200 liradan başlıyor. Ayrıca kızımın 8. sınıf olması dolayısıyla okullardaki eğitimin yeterli olmaması sebebiyle aynı zamanda dershaneye göndermek durumunda kalıyoruz onu. Aynı şekilde dershaneye dershane fiyatları da bütçemizi zorlamaya yetiyor da artıyor. Öğretmenlerimiz duyarlı olmasa çocuklarımızın sene sonunda girecekleri sınavda başarı elde etmeleri mümkün değil. Ve bu çocuklar bu sınavda başarılı olamazlarsa bir imam hatip lisesinde dini eğitime gitmeye mecbur kalacaklar. Tam da AKP'nin istediği gibi... Düşünemeyen, idrak edemeyen, sorgulamayan bir nesil yetiştirmeye çalışılıyor. Ekonomik gidişatın bu kadar kötü olması insanları ciddi anlamda zor durumda bırakıyor. İyi ki devlet okulunda okuyor kızım, maazallah özel okulda okusa kim bilir halimiz ne olurdu (!)

**Bir veli
Batıkent/ANKARA**

Fotoğraf: Kazım Kızıl

Üç kadın, üç hayat, en büyük mücadele: Özgürlük

Sevil ARACI

Dünyanın üç farklı kıtasından, birbirlerinden olabildiğince farklı koşullarda yaşayan üç kadının azimle ve inatla kendi seçim ve tercihlerine koşmalarının, bunu yaparken karşılaştıkları zorlukların ilmek ilmek örüldüğü, birbirine dolandığı, adeta bir saç örgüsüne dönüştüğü bir roman Saç Örgüsü.

Fransa'da 1 milyonu aşkın satış rakamına ulaşan, 40 dile çevrilen ve 9 ödül alan bu roman hem mesafeler hem de yaşam koşulları ile birbirinden okyanuslarca uzak üç kadın karakteri ustaca birbirlerine bağlayan ince kurgusu ile dikkat çekiyor.

Roman İtalya, Kanada ve Hindistan'da yaşayan üç ana kadın karakter etrafında şekilleniyor.

DİRENCİN VE AZMİN SEMBOLÜ SMİTA

Badlapur Köyü, Uttar Pradeş, Hindistan'da başlayan Smita'nın öyküsü roman içerisinde en yüreklere dokunanı. Smita, dört tabakadan oluşan Hindistan kast sistemine dahil bile edilmeyen, aşağılanan en alt kast olan Dalitlerden (Parya-Dokunulmaz) bir kadın. Dokunulmazlar toplumda en aşağı görülen işleri yapıyorlar, tuvalet temizlemek, fare yakalamak, ölü yakmak gibi. Bu işler babadan oğula, anadan kıza aktarılıyor. Smita'nın annesinden kendine geçen mesleği üst tabakadan kişilerin tuvaletlerini temizlemek. Ama Smita, kızı Lalita'nın aynı

kaderi yaşamaması için elinden gelen her şeyi yapmaya kararlı. Bu amaçla kızını okula göndermek istiyor. Her ne kadar kızını okula yazdırmayı başarabilse de okulda kızına rahat verilmeyeceğini ilk günden anlıyor. Öğretmen kızını öğrenci olarak değil, hizmetçi olarak görmek isteyince, annesi gibi özgür bir ruh olan Lalita dayak yemek pahasına öğretmene boyun eğmiyor. Smita'ya hayalini gerçekleştirmek için köyünü terk etmek ve kızını okutabileceği bir yer bulmaktan başka çare kalmıyor.

Hindistan'da kadın cinsiyetlerinin çok yaygın olduğunu, sağlıklı tuvalet hakkının dahi olmadığını, hatta kadınların tuvalet ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıkları sırada tencereye uğradıklarını da hatırlatıyor Smita'nın öyküsü bize. Kitapta Smita'nın bölümlerini okurken adeta temizlediği tuvaletlerin iğrenç kokusunu hissediyor, onun yaşadığı çetin hayat ile kederleniyoruz. Halen bu olağanüstü kötü koşullarda yaşamak zorunda kalan insanların olması canımızı yakıyor. Sanırım bu nedenle en etkileyici kısımlar Smita'nın öyküsünün anlatıldığı bölümler. Ancak bu olağanüstü zor koşullara rağmen, kendisine çizilen sınırlara boyun eğmeyen, isyan eden ve hiç değilse kızının kaderi değişsin diye her türlü tehlikeyi göze alan Smita, direncin ve azmin sembolü gibi duruyor önümüzde.

HAYATINA KENDİ YÖN VEREN GIULIA

İtalya'nın Sicilya bölgesinde, Palermo'da yaşayan Giulia ise babasının atölyesinde çalışan, kitap tutkunu, yaşıtlarının aksine gezip eğlenmek yerine kütüphanenin sessizliğine gömülmeyi seven, "kitap okuyarak koca bu-

lamayacak" olmakla eleştirilen genç bir kadındır. Babasının geçirdiği kaza sonrası nesillerdir faaliyet gösteren, aile yadigarı atölyelerinin büyük bir çıkamaz içerisinde olduğu ortaya çıkar. İçine düşülen maddi çıkmazdan kurtulmak için Giulia'nın önüne ailesi tarafından sunulan seçenek ise eskiden beri kendisine ilgi duyan zengin biriyle evlenmektir. Hem babası-

nın mirasını devam ettirmek hem de atölyede çalışan kadınları işsiz bırakmamak isteyen, kocasına bağımlı, göstermelik bir hayat da kabul etmeyen Giulia tüm ön yargılara, dayatmalara ve kaygılara rağmen attığı cesur adımlarla, hayatına kendi istediği şekilde yön vermeyi başarır.

MÜCADELECİ SARAH

Kanada Toronto'da yaşayan kahramanımız Sarah üç çocuklu bekar

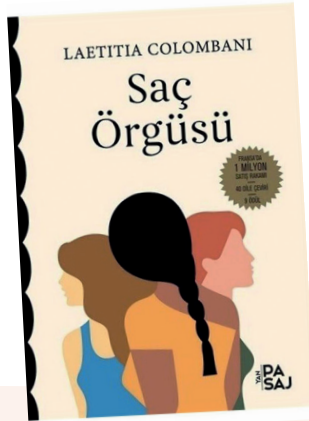
bir anne ve başarılı bir avukattır. Sarah, modern toplumun başarılı kadına biçtiği rolü üstlenmiş; ünlü tasarımcıların elinden çıkmış tayyörleri ve mükemmel makyajı ile hırslı, yenilmez, duygularını belli etmeyen, her şeyi planlayan, kariyerini etkilemesin diye hamileliklerini dahi gizlice yaşamış bir işkolik kadındır. Çalıştığı hukuk bürosunda, uğruna ömrünü harcadığı terfinin arifesinde, önüne hiç akılda olmayan bir hastalık çıkar; kanser. Sarah yine kariyeri olumsuz etkilenmesin diye, bu kez hastalığına karşı mücadelesini gizlice yürütmek istese de işler düşündüğü gibi gitmez. Toplumda kadınlar kadar sağlık sorunları olanların da ayrımcılığa uğradığı bir tokat gibi çarp yüzüne. Ancak Sarah da mücadelecisi bir ruh olarak tabii ki pes etmeyecektir.

Saç Örgüsü, su gibi akan, sade, anlaşılır dili, yazgılarına boyun eğmeyen ve kendi kaderlerini ellerine alan kahramanlarının ilham verici hikayeleri ile özellikle kadınlar arasında okunup üzerine sohbet edilesi bir kitap. Herkese keyifli okumalar dilerken, bu tanıtım yazımızı, yazarın sözlerinden bir alıntıyla bitirelim.

"Eserimi büyük bir ruh ağı gibi, Birbirlerine saçlarına bağlanan o kadınlara ithaf ediyorum.

Seven, doğan, ümit eden, Binlerce defa düşüp yeniden ayağa kalkan, Eğilen ama yenik düşmeyen kadınlara.

Onların savaşlarını biliyorum, Gözyaşlarını ve sevinçlerini paylaşıyorum, Her biri biraz ben."

KÜNYE

Yazar: Laetitia Colombani
Çeviri: Gülşah Ercenk
Yan Pasaj Yayınevi, 1. Baskı Mart 2020
Sayfa Sayısı: 188